ڕۆمیە

ژماره 12 - ذو القعدة

جەنگی ڕەققە دەبێت بەئاگرێك

خاچ وئەهلەکەی دەسوتێنێت

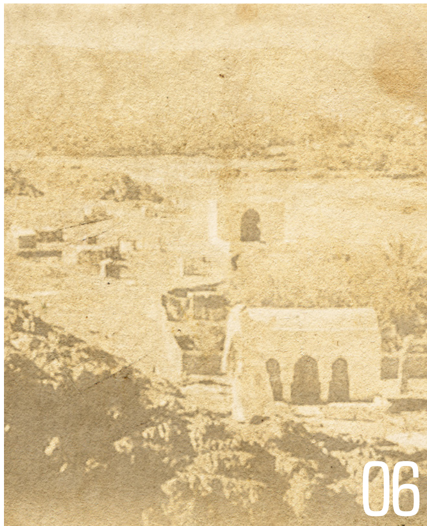
ناوەندی ڕاگەیاندنی
حەیات

پێڕست

ژماره 12- ذو القعدة

ئەی موەحیدەکان: مزگێنی بدەن، سوێند بە الله ناحەسێینەوە لە جیهادمان تەنها لەژێر داری زەیتون نەبێت لە ڕۆمیە.

ئەبو حەمزەی موهاجیر ﷺ

زنجیرەی **نوێ**

ALHAYAT

#حەیات_لەناوەوە

INSIDE

لەناوەوەی خیلافەت

MP4 H264
FULLHD

زمان
AR | KU

دەستپێك

بەڕاستی براکانمان لەموسڵ جۆرە پێچەسپاوی وخۆڕاگری ویەقینێکیان پێشکەشکرد بەرامبەر هەموو کافران کە مێژوو شتی وای بەخۆیەوە نەبینیوە تاوەکو ئێستا، بەڕاستی کافران بەهەزارەها سەرباز وکەرستەیان کۆکردەوە بەڵام پیاوان وسەربازە شێرەکانی دەوڵەتی ئیسلامی بۆیان هاتنە دەست دەستیانکرد بەکوشتن وپارچەپارچەکردنیان بەویستی الله ﷻ هەزارەها سەرباز وکەرستەیان تیاچوو.

بەڕاستی کافران بێتوانابوون لەتێگەیشتن لە خۆڕاگری پیاوان وئافرەتانی دەوڵەتی ئیسلامی، نەمردن نەفرۆکەکان نا یا نوە ستێنن.

بەڕاستی باوەڕداران سەیری دونیا دەکەن وەك گرتوخانەیەك وچاوەڕوانی ڕۆژی ڕزگاری دەکەن بەگوێڕایەڵی الله، جا لەجەنگی موسڵ زۆرێك لەبرا وخوشکەکانمان لەم گرتوخانە دەربازبوون وپلەی شەهیدیان بەدەستهێنا لەپێناو الله.

هەندێك لە هۆکارەکانی ڕاگەیاندنی کافران دەڵێن: (لەیەکەم ڕۆژی جەنگی موسڵ سوپای دەوڵەتی ئیسلامی پێداگربوو وسوربوو لەسەر ئەوەی خۆڕاگربێت وپێچەسپاوبێت تا کۆتا سەربازی، ئەوە یەکەم جارە لەمێژوی جەنگ دژی تیرۆری سەردەم).

ئەوانە تێناگەن، نازانن کە هەریەکە لەسەربازانی خیلافەت لەسەر هەمان عەقیدە وڕێبازن، دەیانەوێت بکوژرێن لەڕێگای الله، بەڵێ سەربازانی دەوڵەتی ئیسلامی هەمویان ئامادەن کە جەنگ بکەن لەپێناوی الله تا کۆتا دڵۆپە خوێنیان وە مزگێنی بێت بۆ کافران کە سەربازانی دەوڵەتی ئیسلامی خاکی شام بەتەواوی فەتح دەکەن هەرچەندە دوای ماوەیەکیش بێت تا دەگەن بەشوێنیان بەویستی الله.

هەروەك ئێمە (ڕازەکانی موجاهید)تان پێشکەش دەکەین کە لەسەر ئەوجەنگە توندەی جەرگەی موسڵ دەدوێت، تا پزیشك وبەردەستەکانیان بوون بە سەربازە پاڵەوانەکان وئامادەبوون بۆ بەخشینی گیان لەپێناو ئاینیان.

وە خاچپەرستان وکلکە مورتەدەکانیان پێیان وابوو کە ئەوان دەتوانن پێشڕەوی جەنگی ڕەقفە بکەن بێ ئەوەی سەیری

ڕەققە - هاوپەیمانان ناتوانن هیچ شارێك بگرن ئیلا دوای خاپورکردنی

ژمارەی سەربازەکانیان بکەن چۆن دەکوژرێن وبێ ئەوەی سەیری زیانەکانیان بکەن ئەوە لەکاتێکدا کە گومانیان وابوو کە ئەوان لەماوەی چەند هەفتەیەك ڕەققە ئازاد دەکەن بەڵام زەلیلبوون ودۆڕان وە دەدۆڕێن بەویستی الله پاشان بۆیان دەبێت بە خەم وخەفەت.

هەروەك (الله دەمانکات بە میراتگری خاك وماڵەکانیان) وتارێکە دەدوێ لەسەر ڕێڕەوی جەنگەکە وبەڕێکردنی کارەکانی لەویلایەتی ڕەققە.

جارێکی تر سەربازانی ماڕاوی دوپاتی دەکەنەوە کە سنور نیە بۆ دامەزراندنی دەوڵەتی ئیسلامی، وە ویستی دامەزراندن لەژێر شەریعەتی الله وبەرزکردنەوەی وشەکەی تایبەت نیە وکورت نابێتەوە لە شوێن وسەردەمێك.

تا ئەو کاتەی قورئان لەدڵی ئەوانە بێت کە دەیانەوێت دایبمەزرێنن، با کافران ئامادەبن بۆ ڕوبەڕووبونەوەی سوپایەك کە لەڕێگان بۆ خوێنڕشتنیان.

وێنەی براکانمان لەماڕاوی لە هەموو شوێنێك: لە دورگەی عەرەبی، لە مەغریب، لەجەزائیر، لەتونس لە تورکستان وە هەتا لەمالیزیا هەن، ئاڵای دەوڵەتی ئیسلامی لەهەموو سەرزەوی هەڵدەکرێت هەرچەندە دوژمنانی الله ودوژمنانی باوەڕداران حەزی پێنکەن، ولا حول ولا قوة إلا بالله.

لەم ژمارەیەدا دەستپێدەکەین بە وتارێك بەناونیشانی: (کۆمەڵگای موسڵمان) کە باسی ئەو کۆمەڵگایە دەکات کە پێغەمبەر ﷺ وهاوەڵەکانی تیادا ژیاوە، ئەوە کۆمەڵگایەکە کە ناوەستێت لەسەر جێبەجێکردنی شەرعی الله وجێبەجێکردنی حەدەکان وبەس، بەڵکو ئەوە کۆمەڵگایەکە کە بانگەواز دەکات بۆ چاکە وڕێگای لێخۆشبوون ڕوندەکاتەوە.

وە لە وتارێك بەناونیشانی: (حوکمی بانگەوازی جەنگیەکان) کە چەند فەرمانێکن پەیوەستن بە بانگەوازی کافرە جەنگیەکان پێش جەنگیان ولەمیانەی جەنگ.

(ئافرەت لەمزگەوت) وتارێکە ئەو واجبانە باس دەکات کە ئافرەت پێویستە ڕەچاوی بکات پێش چوونی بۆ مزگەوت.

لەکۆتایی (چەند وەسیەتێکی گرنگ بۆ موجاهیدان٢) تیایدا باسی وەسیەتەکانی ئەبو موصعەبی زەرقاوی ﵀ دەکرێت بۆ موجاهیدانی ڕێگای الله.

دەپاڕێینەوە لە الله کە هەموو ئەوانە بپارێزێت کە لەدور ونزیکەوە بەشداری دەکەن لەم ژمارەی ڕۆمیە.

کۆمەڵگای موسڵمان

گومڕاکان وشوێنکەوتوانیان لە مونافیقان بەهیچ شێوەیەك دەستهەڵناگرن لە تانەدان لە ئەهلی باوەڕ جا بەهەر ڕێگایەك بێت هەر دەرفەتێك بێت هەڵیدەقۆزنەوە بۆ جێبەجێکردنی ئەم ئامانجە، تا موسڵمانان تاوانبار بکەن بە کەمایەتی وە تانە وعەیب بگرن لە دەولەتەکەیان ئەگەر نەیانتوانی تانە بدەن وهیچیان بەدەستەوە نەبوو؛ چەندین مەرج ڕێکدەخەن بۆخۆیان کە اللە بەڵگەی لەسەر دانەبەزاندوە پاشان سەر دەشێوێنن لە ئەهلی سونە بەبەجێنەگەیاندنی ئەوە ودوری لە بە ئە نجا مگە یا ند نی.

بەهەمان شێوە ئەوان چەند مەرجێك داوا دەکەن کە وادەکەن خەڵك ڕوبکاتە ئەم مەرجانە کە ئەوە هەتا لەسەر دەمی پێغەمبەر ﷺ نەبوە، کەوا ئێستا ئەوانە ئەگەربوێربانە

لەسەر تانە دان وبەکەمگرتنی -دەوڵەتی پێغەمبەر- ولەڕیزی پێشەوا وسەرکردەکەی کەم بکەنەوە، ئەوە ئەوکات کەس نەدەوەستا لە بەکافردانانیان.

یان مەرجدانانیان لە کۆمەڵگایەك کە دەژین لەژێر سێبەری شەریعەت وحوکمی ئیسلام، وە چەند مەرجێك کە لەکۆمەڵگای هاوەڵە بەڕێزەکان نەبوە الله لەهەموو یان ڕازی بێت، وە هەوڵدەدەین لەم وتارەدا بەویستی الله لایەنێك لە ڕاستی کۆمەڵگا بەڕێزەکەی هاوەڵان باسبکەین، وە دڵنیاین ودوپاتی چاکیەتی وفەزڵەکانی لەسەر تەواوی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی دەکەینەوە لەگەڵ هەموو ئەو کۆمەڵگایانەی کە دەناڵێنن بەدەست چەند نەخۆشیەکەوە لە نەخۆشی ئارەزو وگومانەکان.

دەوڵەتی پێغەمبەر.. کە ئەهلی گومڕایی نایانەوێت

بەڕاستی شێخی موجاهید ئەبو حەمزەی موهاجیر تقبله الله وەڵامی ئەم گومڕایانەی دایەوە لە لە وتاریکی بەناونیشانی (دەوڵەتی پێغەمبەر)، تیایدا حەقیقەتی دەوڵەتی پێغەمبەری ﷺ دەرخست، کە لەمەدینە دایمەزراند، لەگە ئەوەی کەتیایدا بوو وتوشی پێغەمبەر ﷺ هاوەڵان بوو لە برسیەتی وئازار کە ئەوانە باشترین بەدیهێنراوەکانن لای الله تعالی، بەهەمان شێوە هەژاریەکی زۆر وبڵاوبوونەوەی نەخۆشی لەمەدینە، وئەو ترسەی کە ڕۆژانە موسڵمانان لەژێری دا بەیانیان دەکردەوە، دڵنیا نەبوون لەخۆیان کە کافران لەدەرەوە کەی دێنە ناوەوەی مەدینە، وەدڵنیا نەبوون لە ناپاکی وخیانەتی مونافیقان لەناوەوە، وە جگە لەوانەش کە زۆر زۆرن کە ئەمانە نەبوونە هۆی کەمایەتی لە بەهای دەوڵەتی پێغەمبەر ﷺ، وەنەبوە هۆی ئەوەی موسڵمانان کەمتەرخەمی بکەن لەهەوڵدان بۆ ئامانجیان کە دامەزراندنی دەوڵەتێکە لەسەر هەنگاوەکانی ﷺ، وڕۆیشتن لەسەر ڕێبازەکەی.

لەسەرئەوە کاتێك دەوڵەتی عێڕاقی لە ئیسلام دامەزرا، ئەوکات یەکەمین کەسانێك کە تانەیان لەم دەوڵەتەدا شوێنکەوتوانی کۆمەڵە گومڕاکان وحیزبەکانی ئاشوب وفیتنە بوون، وە ئەو تانانەی کە دەیاندا لەدەولە ئەوە لەبەرنەبوونی توانا وزاڵبوونی موشریکان بوو بەسەرسەربازەکانی بەکوشتن ودیلکردن، ئەوەیان لەیاد کرد کە دەوڵەتی پێغەمبەر ﷺ چۆن بوو، وە ئەوەشیان لەیادکرد کە دەوڵەتی ئیسلامی دروست دەبێت بەجێبەجێکردنی حوکمەکانی شەریعەت، نەوەك بەبونی ئەندازەیەك لە بانکی ناوەندی لە زێر وکۆکردنەوەی دۆلار، وە نە بە ڕێژەی سوپاکەی و ئەو فڕۆکانەی کە لەئاسمانی دەسوڕێنەوە.

کۆمەڵگای هاوەڵان.. چاکترین ئومەت کە الله بەدیهێناون

بەهەمان شێوە گومڕایان ئەوانەی لەسەر ئیسلام دەژمێردرێن، بەردەوام بوون ودرێژەیان دا بە درۆکانیان وگۆڕینی ڕاستی دەوڵەتی ئیسلامی بۆ گۆڕینی ئەهلی ئەم دەوڵەتە، لەمیانەی وێنەکردنی ئەهلەکەی کە ئەوان وەك فریشتە وان، هەڵە ناکەن وبێتاوانن، وە کەسیان دەستدرێژی ناکەنە سەرکەسانی تر، وەکەسیان بیرناکەنەوە لەدونیا بەڵکو ئەوان تەنیا سەرقاڵی عیبادەت و ویردی الله و ڕۆژووگرتن وشەونوێژکردنن، ئەو وێنە خەیاڵیەیان دانا بۆ کۆمەڵگای موسڵمان، کە لەڕاستیدا ئەو کۆمەڵگا ئیسلامیەی کە ئەوان وێنەیان کردوە وخەیاڵ دەکەن بۆی بەهیچ شێوەیەك ڕۆژێك لەڕۆژان بونیان نەبوە لەزەوی، وە بونیشی نابێت، وە داوا ناکرێت لەکۆمەڵگا کە ئەم مەرجە خەیاڵیانە جێبەجێبکەن تاپێی بڵێن کۆمەڵگای ئیسلامی، بەڵکو ئەوە بەسە کە ئیسلام ئاینێکی دیاری زۆربەی خەڵکی بێت، وە بە شەریعەتی ئیسلامی حوکم بکرێن.

کۆمەڵگای هاوەڵانی پێغەمبەر ﷺ باشترین کۆمەڵگابوون لەسەر زەوی کەبوونیان هەبێت، وە ئەوان باشترین بەدیهێنراوەکانی پەروەردگارن، هەروەك الله تعالی دەفەرموێت: {كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ} [ال عمران: 110]، واتا: (بەڕاستی) ئێوە چاکترین ئوممەتێکن کە (بۆ سوودی) خەڵکی هێنراونەتە مەیدانەوە، چونکە فەرمان بەچاکە دەدەن وقەدەغەی خراپە دەکەن وباوەڕی دامەزراو بە الله دەهێنن، خۆ ئەگەر خاوەنانی کتێب باوەڕیان بهێنایە (بە ئاینی ئیسلام) ئەوە چاکتربوو بۆیان هەیانە ئیماندارن، بەڵام زۆربەیان گوناهبار وتاوانکارن.

وە هاوەڵانی پێغەمبەر ﷺ ئەوان چاکترینی هەمو هاوەڵان وحەواریەکانی پێغەمبەرانی ترن وە ملکەچ بوون بۆ حوکمی الله -لەهیچ کۆمەڵگایەك نەبینراوە وەك کۆمەڵگای هاوەڵانی پێغەمبەر ﷺ لە ڕوی باوەڕوعیبادەت ودادگەریان، وپێداگریان لەسەرسونەت، وجیهادیان جا هەرچەندە هەوڵیشیان بۆدابێت ناگەن بەکۆمەڵگای هاوەڵانی پێغەمبەر ﷺ-، کەس گومانی لەوە نیە.

ئەگەر بینرا لە کۆمەڵگای موسڵمانان ئەوەی کە هەڵە دەکات یان سەرپێچی فەرمانی الله تعالی دەکات، یان دەکەوێتە ستەمکاری، یان ناکۆکیەك کرا لەسەردونیای کەم، یان کەمێك یان زۆرێك لە مونافیقان دزەیانکرد بۆناوی، ئەوە کەم ناکاتەوە لەچاکی ئەم کۆمەڵگایە، وە تانەش نادرێت لەئیسلامیەکەی، تا چاکە تیایدا دیاروبەدەسەڵات بێت، ودژایەتی شەڕ بکرێت، وە تاوەکو دادگەری زۆرینە بێت، وشەڕی ستەم بکرێت.

دەتوانین بگەڕێینەوە بۆ کۆمەڵگای پێشەوا، کۆمەڵگای هاوەڵە بەڕێزەکان الله لەهەموویان ڕازی بێت، تا وێنەیەك ببینین کە مرۆڤایەتی ئەوان بسەلمێنێت، کاتێك خەڵکانێك لەهاوەڵانی

پێغەمبەر ﷺ هەڵە دەکەن وداوای تەوبە دەکەن، وە سەرپێچی الله دەکەن وتەوبە دەکەن، وە گەلانێك خۆیان دەدەنە پاڵیان ولەوان نین، لە ڕوکەش موسڵمانن ولە دەرون کافر، زۆرێکیان لەوانە مردن لەسەر نیفاق، وە خۆپاڵدانیان بۆ ئەم کۆمەڵگا چاکە وە نەهاوڕێیەتی باشترین مرۆڤ ﷺ سودی پێنەگەیاندن.

کۆمەڵگای مرۆڤایەتی.. نەوەك کۆمەڵێك لە فریشتە

بۆ ئەو کۆمەڵگایەی کە ڕازاوەتەوە بە ئەهلی باوەڕ، وزۆرێك لە مونافیقان دزەیانکرد بۆناوی، ئەوانەی کەکوفریان حەشاردابوولە دەرونیان، وەپیلانیان دەگێڕا بۆ ئیسلام وموسڵمانان، بەڵکو پیلانیان داڕشت بۆکوشتنی پێغەمبەر صلی الله، وە هانی کافرانیان دا بۆ سەر ئەهلی تەوحید، وە بەپەلە دۆستایەتی جوولەکەیان کرد، هەرچەندە لەڕوکەش ئیسلامیان نیشاندەدا، وە لەکۆڕ وکۆبونەوەکانی موسڵمانان دادەنیشتن، وە بەشداریان دەکردن لە جەنگ وغەزوەکان، وەهیچ یەکێك تانەی نەدا لە کۆمەڵگای هاوەڵان لەبەر ئەوەی ڕێژەیەکی زۆری مونافیق تێدابوو، وە هیچ کەسێك تانەی نەدا لە سوپای پێغەمبەر ﷺ وسەربازەکانی کە سێیەکیان لە غەزوەکان مونافیق بوو کە هەر لەسەرەتای غەزوەکە پاشەکشەیان کرد.

وە لەم کۆمەڵگایە کەسانێك دەرچوون لەئیسلام ومورتەدبوونەوە، وە گەڕانەوە بۆشیرکیان، وە خۆیان گەیاند بەموشریکەکان، لەگەڵ ئەوەی کە ڕێگەی هیدایەتیان زانی، وە حەقیان بینی، وە هیچ کەسێك تانەی نەدا لەئاینی پێغەمبەر ﷺ، لەسەر ئەوەی کە کەسانێك مورتەدبوونەوە، وە شیرکیان هەڵبژارد لەسەر ئاینی ئەو.

لەگەڵ ئەوەی کە کۆمەڵگای هاوەڵان پاکترین کۆمەڵگابوون ودورترینیان بوونی لەخراپە بەڵام لەگەڵ ئەوەش کەسانێك هەبوو زینایان کرد وهاتن دانیان نا پێی تا پاك ببێتەوە لەدڵەوە وە لەترسی سزای ڕۆژی دوایی ئەوە لەکاتێك دا سروشتی مرۆڤ هەندێك کات ڕایدەکێشێت بۆ تاوان وە دەزانێت کە سزای لەسەرە ئەگەر پاك نەبێتەوە، بۆیە براکانی حەدی شەرعیان لەسەر جێبەجێکرد وبەدەستەکانیان بەردبارانیان کرد، تا مرد بەتەوبەکراوی لەتاوانەکانی بۆ لای الله، بەهۆی ئەوەوە نەچوە دەرەوەی بازنەی ئیسلام، وە کارەکەشی نەبوە تانەدان لە کۆمەڵگای هاوەڵان، وە نیشانەی باشیشی لێدانەماڵرا، وە ئەوفەزڵیەتەی هەیبوو لێی دانەبڕا.

وە لەم باشترین کۆمەڵگایە بەهەمان شێوە بینراوە کەسانێك مەییان خواردوە وبە نەعل لێیان دراوە، لەگەڵ ئەوەی کە پێغەمبەر ﷺ شایەدی چاکەی بۆداوە، وە کەسانێك بینراون کە قسەیان هەبوە لەسەر ڕوداوی بوهاتانەکەی دایکی باوەڕداران عائیشە خێزانی پێغەمبەر ﷺ، بۆیە حەدی (قذف)ی بەسەر جێبەجێکراوە، لەگەڵ ئەوەی کە ئەو یەکێك بوە لەوانەی بەشداری بەدری کردوە، کە الله لەتاوانەکانی پێشوو وپاشیان خۆشبوە، لەگەڵ ئەوەش ئەوان پێداگربوونە لەسەرتەوبەکردن وپاکبونەوە گیان بەخشینیان بۆ پەروەدگاری جیهانیان.

وە لە کەسەکانی ئەم کۆمەڵگایە کە پێغەمبەر ﷺ خۆی هەڵیبژاردن بۆ سەکردایەتی موسڵمانان، و هەڵسان بە بەرژەوەندیان، هەبووە تیایاندا کە فەرمانی کردوە بە سەرپێچی فەرمانەکانی الله وە داوای کردوە لەخەڵکی کە خۆیان بخەنە ناوئاگر، پێغەمبەر ﷺ ڕێگری لێکردن لەوەی کە گوێڕایەڵی فەرماندە بکەن لەکاتێك ئەو کارە سەرپێچی فەرمانەکانی الله بێت، وەهەیان بوە کە کاری هەڵەی کردوە پێغەمبەر ﷺ فەرموی من بەریمە لەکارەکەی.

هەموو ئەم نمونانە هەرچەندە کەمن ودەگمەنن بەڵام بینراون لە کۆمەڵگای هاوەڵان الله لەهەمویان ڕازی بێت، تا دڵنیابین کە ئەوانیش مرۆڤن کە ناکرێت بێتاوان بن، وە ناکرێت دور بن لەخۆشەویستی دونیا وناکۆکی کردن تیایدا، وە گومان وئارەزوەکان، بەڵام هەرگیز ئاکار وڕەوشت لەم کۆمەڵگایەی هاوەڵان دانەبڕاوە، وە هێماکانی باوەڕیان لەسەر لا نەدراوە، لەگەڵ ئەوەش لانەبراون لە ئەهلیەت وبەتواناییان وپێشەوایەتیان بۆ هەموو سەردەمەکان.

هۆشداری لە زۆری خراپە

ئەوکۆمەڵگایەی کە ئێستا دەژی لەژێر سێبەری دەوڵەتی ئیسلامی حاڵی چاکترنیە لە حاڵی کۆمەڵگای هاوەڵان الله لەهەمویان ڕازی بێت، وە ناکرێت ئەم مەرجەیان لەسەردابنێین، وەناکرێت بەدرۆ بڵێین کەئەوان بێتاوانن، وەستەم نەلەخۆیان ونەلەغەیری خۆیان ناکەن، کە تیایدا یەکسان بێت موجاهیدێکی جەنگکەر وسەرپێچیکارێکی دانیشتوو، بەڵام ئەوەی کە پێویستە هۆشداری لەسەر بدەین ئەوەیە کە کەمتەرخەمی نەکەین لەسەرفەرمانکردن بەچاکە وڕێگریکردن لەخراپە، سەرەتاکەی لە ڕێگریکردن بێت لەستەمی گەورە کە ئەویش شیرککردنە بە الله کە الله بەهیچ شێوەیەك لێی خۆش نابێت، پاشان ڕێگریکردن لەستەمکاری نێوان خەڵك کە ئەوەش لێخۆشبوونی نیە تەنها بە گەڕانەوەی مافەکە بۆ خاوەنەکەی خۆی، وە دەبێت زۆر ئاگاداربین وهۆشداری بدەین لەبڵاوبوونەوە وزیادبوونی پیسی لەناوماندا، تا خراپە لەناومان نەبێت بەهۆیەوە الله لەناومان ببات، لەبەر فەرمودەی پێغەمبەر ﷺ کە زەینەبەی کچی جەحش دەیگێڕێتەوە الله لێی ڕازی بێت کاتێك گوتی: (گوتم: ئەی پێغەمبەر، ئایا تیادەچین لەکاتێك چاکەکارانمان تیادا بێت؟) فەرموی: (بەڵێ، ئەگەر پیسی زۆربوو) [متفق علیە].

موحەڕەم

ذو الحجة

ذو القعدة

ڕەجەب

اللـه تعـالى لەسـورەتى تەوبـە دەفەرموێـت: {إِنَّ عِـدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ (٣٦)}.

واتـا: بێگومـان ژمـارەی مانگـەکان لای اللـه دوازدە مانگـە، لەکتێبـی اللـه لـە (لـوح المحفـوظ) دا دیاریکـراوە، هـەر لـەو ڕۆژەوە کـە ئاسـمانەکان وزەوی دروسـت کـردووە، چـوار مانگـی بـە حـەرام دانـاوە (واتـە جەنـگ تیایـدا نابێـت بەرپـا ببێـت)، هـەر ئەوەیـە ئایینـی ڕاسـت، کەوابـوو لـەو مانگانـەدا سـتەم لـە خۆتـان مەکـەن وجەنـگ بەرپـا مەکـەن، وە بجەنگـن دژی موشریـکان هەمووتـان بجەنگـن بـە گشـتی هەروەکـو ئـەوان دژی ئێـوە دەجەنگـن بەگشـتی، ئینجـا بشـزانن کـە خـوا یـارو یـاوەری ئـەو کـە سانەیە کە لێی دەترسن و پارێزکارن.

چوار مانگە حەڕامەکە

ئیبن عەباس لەفەرمایشتی: {إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا} تا کۆتایی ئایەت {فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ} لە سەر هەردوو حاڵ دەڵێت: پاشان چوار لەم مانگانە حەڕامکران، وە بێڕێزیکردن لەم مانگانە بەگەورە دانرا، وە تاوانکردن تیادا گەورەتربوو لەتاوان لەغەیری، وە کرداری چاك وپاداشت تیایدا گەورەبوو.

ئەوانیش: (ڕەجەب) و(ذُو القَعْدَةِ) و(ذُو الحِجَّةِ) و(موحەڕڕەمن) لە ئەبو بەکرەوە، لە پێغەمبەرەوە صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ کە فەرموی: (بەڕاستی چەرخ وزەمان دەسوڕێتەوە بەهاوشێوەی ئەو ڕۆژەی کە اللّٰه ئاسمانەکان وزەوی بەدیهێنا، ساڵێك دوازدە مانگە، لەوان چواریان حەڕامن، سیانیان یەك لەدوای یەکن: ذو القعدة، وذو الحجة، وموحەڕڕەم، وە ڕەجەب (موضەر) ئەوەیە کە لەنێوان جەمادی یەکەم وشەعبانە). موسلیم گێڕاویەتیەوە

ڕۆمیە

ڕازەکانی موجاهید

لەدووری چەند مەترێك لەهێڵی سەنگەرنشینیمان دووژمن لەوێبوو، کە تەنها شەقامێك جیامان دەکاتەوە کەئەویش فڕۆکەکانی(B52) ی ئەمریکی کەلە بنکەکانی جەزیرەی عەرەبیەوە دەردەچن چاڵێکی گەورەی تێدا دروستکردبوو، وەك هەموو ئەو چاڵانەی لەگەڕەکە جیاجیاکانی موسڵی کۆندا بڵاو بووبوونەوە، کەلەئەنجامی جێبەجێکردنی ستراتیژیەتی ساویلکەی وێرانکاری خاچپەرستان وکلکەکانیان دروست بووبوون بۆ ڕێگری کردن لە گەیشتنی شەهادەتخوازان بۆ مۆڵگە وبارەگاکانی مورتەددان، کەچی پلانەکەیان بووە هۆی وێرانکاری بۆیان، بەهۆی ئەو چاڵانەوە ئامێرەکانیان لەکارکەوتن، ولەجوڵەی خستن، ولەبەردەمیاندا هیچ نەمایەوە تەنها ئەوەنەبێت کە فڕۆکەکانیان لەجێی ئامێرەکانیان هەستن بە پاڵپشتی پێشڕەوی کردنی کاتی سەربازەکانیان، وڕێگایان لەبەردەمدا بکەنەوە، بەهۆیەوە سەوز ووشکیان سوتاند، وناوچەیەکی گەورەیان کردە وێرانە تاوەکو پارچە قورسەکانیان پێشڕەوی بکەن بۆ چەند مەترێك.

دەچینە هێڵی ئاگرین (هێرش بردن) کە تیایدا موجاهیدان دابەش بوون بەسەردەستە وبۆسە بەدرێژایی هێڵەکە لەناو داروپەردووی باڵەخانە خاپور کراوەکان وچاڵەکاندا، هەر دەستەیەك چەند قەناس بەدەستێکی لێهاتووی لەخۆ دەگرێت کە لە بۆسەدان بۆ ڕافیزە گڵاوەکان، کە ئەوانیش دابەش بووبوون بۆ قەناسی شەوانە وڕۆژانە.

کارێکی قورس وپڕ لە مەترسی، پێویستی بە چاودێری هەمیشەیی هەیە، وچاوێکی خەولێبڕاو وهێزێکی جەستەیی دەوێت.

نزیك بوومەوە لەیەکێکیان، ولەئامێزی گرتم وڕوی گەش بۆوە، و قۆنداغی قەناسەکەی شکابوو، هەوڵمدا قسە بکەین، بەڵام ترسام نێچیرەکەی لەدەست بچێت لەکاتی قسەکردنم، دانیشتم بەتەنیشتیەوە وکەوتە سێرە گرتن وچاودێریکردن لە دووژمن.

بێدەنگی تۆزێك باڵی کێشا کە دواتر دەنگی چەند تەقینەوەیەك لە دیوارەکانیدا بڵاو بووەوە، کە یەکێکیان بەهۆی مووشەکێکی فسفۆری سپی بوو کەلەنزیك ئێمەوە تەقیەوە، بەهۆیەوە دوکەڵێکی چڕی بۆن ناخۆش بڵاوبۆوە، وبەپەلە پارچە قوماشێکم هێنا کە بۆ حاڵەتی لەم شێوەیە ئامادەم کردبوو تا بەهۆیەوە لێی دەربازبم.

بەڵام الله تعالی دوکەڵەکەی لێمان دوور خستەوە، وڕوی پێکردە مورتەددان سوپاس بۆ الله، جگە لە تەپ وتۆزی باڵەخانە وێرانەکەی نزیکمان بینینی لەناوچەکەدا بڕی، کاتێك تەپ وتۆزەکە نەما قەناس بەدەستەکە هاتە لام کە زەردەخەنە لەڕویدا دەگەشایەوە، وهەوڵی دۆزینەوەی شوێنێکی تری دەدا، وتی: بەویستی الله، ئەم تەپ وتۆزە کۆنابێتەوە لە لوتی من ولوتی تۆ وئەو موجاهیدانەی کە ئەو هەناسەیان هەڵمژیوە، لەگەڵ دوکەڵی ئاگری دۆزەخ، هەروەك پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (تەپ وتۆزێك لەڕێی الله ودوکەڵی دۆزەخ کۆنابنەوە لە لاشەی بەندەیەکدا هەرگیز) [رواه البخاري في الأدب المفرد وغيره]، پاشان بە هێواشی گوتی: دەزانی کە زیاترین بۆن کە ڕقم لێیەتی دوکەڵە لە ژیانمدا، بەڵام ئێستا چێژی لێدەبینم!

وتەی بیلال ﷺ کەوتەوە بیرم کەلێیان پرسی چۆن ئارامت گرت ئەی بیلال؟ (واتا لەسەر ئەو ئازارانەی هاوەڵگەران پێتیان دەدا لەبەرگەرمای مەککە) گوتی: بەشیرینی ئیمان تاڵی ئازارەکانم تێکەڵی یەك کرد، شیرینی ئیمان بەسەرتاڵی ئازاردا زاڵ بوو، وئارامم گرت!

ئەو ڕوداوە چیرۆکێکی تری بیرخستمەوە لەسەر کاریگەری شیرینی ئیمان بەسەرئیمانداراندا، قورسی وئەستەمی لەڕێگای دینەکەی بەهۆیەوە لادەبات.

گەنجێکی دانیشتوی یەکێك لەگوندەکانی موسڵ، ئازاروئەشکەنجە تەنگی پێ هەڵچنیبوو بەهۆی برینداربوونی بەسەختی لە پێیدا لەیەکێك لە جەنگەکان، گەیشتە پۆلی پێنجی زانستی ویەکێك بوو لە سەرکەوتووەکان لە خوێندنەکەیدا، باوکی ﷻ خەونی ئەوە بوو کە کوڕەکەی ببێتە دکتۆر.

وە کاتێك موسڵ فەتح کرا، باوکی پەیوەندی بە موجاهیدانەوە کرد، پاشان ئەو ومامەکانیشی، تاوەکو هەموو نەوەکانی باپیرەی باوکی پەیوەندیان کرد، وسەرجەمیان لەڕێی (الله)دا کوژران، کۆتا کەسیان باوکی ومامێکی بوون لەیەك ڕۆژدا لە زەنجیللی کوژران.

لێم پرسی: برینەکەت ئازارت دەدات؟ گوتی : کاتێك شتێك بەرز دەکەم ئازارم هەیە.

بەزەییم بەحاڵەکەی دەهاتەوە، کەچی کاتێك هێرش دەکرا یەکەم بوو لەوانەی پێشڕەویان دەکرد، بەپەلە پڕوسکێ وەك ئەوەی تەواو سەلامەتە. ماشاء الله... نەیدەزانی دانیشتن چیە، شوێنەکانی دوژمنانی چاودێری دەکرد، وخاڵی گونجاوی دەدۆزیەوە بۆڕاوکردنی نێچیرەکەی.

لەژێر سێبەری ئەو جەنگە قورسە، دۆزینەوەی شوێنی گونجاو بۆ موجاهیدان کارێکی سەخت بوو، وای لێهاتبوو کەلەهەرشوێنێکەوە تەقە لە دوژمن بکرایە بە گولەیەك ئەوان بە مووشەکێکی فڕۆکە هێرشیان دەکردە سەر، بەهۆی ئەوهێزلێبڕینە (استنزاف) سەختەی کۆگاکانی سەربازی خاچپەرستان وڕافیزە تێی کەوتوون، بۆیە شوێنی سەنگەرنشینی لە هێڵەکانی ئاگرین (هێرشکردن) بووبوونە گڵکۆی دار وبەرد، موجاهیدانیش بە پێ چەسپاویان وتوندی بەرگری کردنیان کردبوویان بە قەڵایەکی سەخت، بە فەزڵی الله تعالی.

براکەمان گەڕایەوە لە کارەکەی بۆگەڕان بۆ شوێنێك بۆ خۆی، و گوتی: لەکاتی گەڕانەکەمدا پارچەیەك شیرینیم دۆزیەوە لەگەڵ

چەند شوشەیەك ئاوی پاڵێوراو، پێم ڕاگەیاند كە ماوەی بەكارهێنانی بەسەر چووە چەند ساڵێكە، شوێنەكە چۆڵكرابوو، گوتی: بەهەر حاڵ پارچەیەك شیرینم خوارد وئەگەر هی تریشم دۆزیەوە دەیخۆم ان شاء الله، وبەزردەخەنەوە جێی هێشتم، وەك ئەوەی ژەمە گۆشتێكی باڵندەی خواردبێت، نەك پارچە شیرینیەكی ماوە بەسەر چوو.

بەڵێ ئەوە ئەو شیرینی ئیمانەیە كە ئەبو سوفیان ﵁ باسی دەكات لەسەر زمانی (هیرەقل) كاتێك پرسیاری لێكرد لە حاڵی شوێنكەوتووانی محمد ﷺ ویێی گوت: (پێم وتی كە ئایا كەسێك هەڵدەگەڕێتەوە لە ئاینەكەی وڕقی لێبێت دوای هاتنە ناوی، پێتم گوت نەخێر، وە بەهەمان شێوە ئیمان كاتێك تێكەڵ دەبێت بە ڕووی دڵدا).

باشترین دوو چاكەكە

وە لەهەمان ناوچە چاوم كەوت بە برایەكی قەناس بەدەست كە خەڵكی دوورگەكانی كاریبیا بوو، گوێی لە پەیوەندی كردنی من بوو بە برایەك بە ئینگلیزی، نزیك بۆوە لێم وهەوڵیدا ئەو دەنگە بناسێت، وكاتێك قسەمان كرد گوتی: پێویستت بە قەناس بەدەستێكی لێهاتووە لەو شوێنە؟ پێم گوت: بینێرە، براكەی نارد لەگەڵ كوڕی خێزانی براكەی ئەبو ذەری بۆسنی، كە موجاهیدێك بوو لە بەهاری پانزە ساڵی لە بۆسنە وهەرسك.

دوژمنانی الله لەژێر چاودێری قەناس بەدەستەكانی دەوڵەتی ئیسلامی

كەوتینە قسە لەگەڵ براكەی، لێم پرسی كە چۆن هیدایەتی وەرگرت وگەیشتە ناو دەوڵەتی ئیسلامی، وڵامی دامەوە: لە قورئاندا دەربارەی جیهاد خوێندمەوە وئایاتەكانی كاریان تێكردم وەك ئەو ئایەتەی الله تعالی دەفەرموێت: {انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا} [التوبة: ٤١]، ودەستم كرد بە گەڕان بەدوای ڕێگای جیهاددا، كاتێك دەوڵەتی ئیسلامی ڕاگەیەندرا، خۆم وبراكەم بەپەلە كەوتینە خۆ، وە الله ڕێگای ئەوێی بۆ ڕێكخستین حەمد وفەزڵ بۆ ئەو، بە پێكەنینەوە پێم گوت: دەگەڕێینەوە دوورگەی كاریبی بەفەتحەوە -بەویستی الله- وڕاوی دەستی تۆ دەخۆین، لەگەڵ گوێز ومۆزەكانی، وڵامیدامەوە گوتی: نەخێر، جگە لە بەهەشت هیچی ترم ناوێت، پێكەنیم لەگەڵی، وقسەكانی یەكێك لە دوو چاكەكەی خستمەوە بیر، لەكاتێكدا من پەلەی ئەوەی تریانم بوو.

شێرەكانی دیوانەكان لە مەیدانەكانی جەنگان

لەسەر جیهازی بێتەل، وشیاركەرەوەیەك هاواری كرد كە میلیشیاكانی ڕەددی سەریع دزەیان كردۆتە باڵەخانەیەك كە بە توندی بۆردومانكراوە، دەستبەجێ برایەك كە بە ئەبو موسعەب بانگدەكرا وەڵامیدایەوە بەبوێری، كە كاری گواستنەوەی خۆراكی دەكرد بۆ بەرەكان: چوار برام بۆ ئامادە بكەن لەگەڵیاندا هەڵدەكوتمە سەریان -بەویستی الله- وملی مورتەددان دەپەڕێنین، ئەو ڕافیزانە ئافرەتن وپیاوی جەنگ وڕوبەڕووبوونەوە نین.

سەرسام بووم بە ورە وئازایەتی ئەو گوێزەرەوەیە، سوارچاكێكی تر وەڵامیدایە كە پێیان دەوت ئەبو یەعقوب: ئارامبگرە براكەم تا برایان دەگەن ودەیان نێرم لەگەڵت.

ئەبو موسعەب هەستی كرد كە ئەبو یەعقوب دەیەوێت بكشێتەوە وئاگاداری كردەوە، ئەویش وەڵامیدایەوە: براكەم بۆ ناردنەكەت والله لە پێشەوەی ڕیزەكەیان دەبم، وهەڵدەكوتمە سەریان بەڵام چاوەڕێ دەكەم بێنە پێش تا نزیكی ئامانجەكە، تەنها چەند خولەكێكی پێدەچێت تا سوارچاكان كۆبوونەوە، ودەرچوون بەرەو دووژمنانیان بە تەكبیر كردنەوە، دەیان گوت: یەڵڵا برایان بۆ یەكێك لە دوو چاكەكە!

سوارچاكان ڕۆشتن بۆ پاككردنەوەی ئەو باڵەخانەیەی كە لەنزیكیەوە تانكێكی ئەبڕامز وسەیارەیەكی هەمەرکەوتبوونە سەر پشت، دوای ئەوەی كە دووژمنان چەند ڕۆژێك بوو ڕۆچووبوون

لە جەنگی هەوڵی کردنەوەی ڕێگا بۆ باڵەخانەکە بە شۆفڵ بەهۆی وێران بوونی شەقامەکان.

ئەبو موسعەب گەڕایەوە تۆزێك سور هەڵگەڕابوو بەهۆی بۆردومانەوە، وسەرجەم برایانی لەگەڵیدابوون وکارەکەیان تەواو کرد، تەنها ئەو شێرە نەبێت کە ناسرابوو بە ئەبو یەعقوب، گوێ بیستی مووژدەی هاوڕێکەی بوین لەسەر جیهازی بانگ کردن کە ئەبو یەعقوب ئیتر حەسایەوە، بەڵێ والله ئەو بەڕاستی حەسایەوە لە ماندوو بوونی دونیا ودڵتەنگیەکەیە، و وای دەبینین ئێستا لەشێوەی باڵندە بەناو بەهەشتدا دەسوڕێتەوە چۆنی بووێت!

سەیرنیە کە ئەمانە پێشبڕکێ دەکەن بۆ مردن لەڕێی الله وبۆتاڵکردنی ژیانی کافران، لەکاتێکدا سەرکردەکانیان لەپێشیانن لەڕیزەکاندا، ئەمیرەکەیان بەپیری خۆیەوە هەر کاتێك گوێی لە بانگەوازەکە بوو ڕادەکات بۆی بەئومێدی دەستکەوتنی شەهیدی وبەهیوایە بۆی وسورە لەسەر جێبەجێکردنی کردەی شەهادەتخوازی کەچی سەرکردەکانی هەموو جارێك ڕێگریان لێدەکرد، دەتبینی لەبەرەکاندا بوو لە کەرتی کارەکەی، چاودێری دەکرد، وسێرەی دەگرت، ودەستەکانی بڵاو دەکردەوە، وخۆی هەڵیدەکوتایە سەر دووژمن، ئەی ئەبێ سەربازێك حاڵی چۆن بێت کە ئەمیرەکەی بەمشێوە ورە بەرزی وگیان فیداییە دەبینێت؟ گیانی خۆی هەرزان فرۆش دەکات وناچاری دەکات بکەوێتە دوای شوێنی بکەوێت لەبەر کردارەکانی.

ئیب موبارەك دەیگوت: (کاتێك سەیری ڕوی گەشی فوضەیلی کوڕی عیاض)م دەکرد خۆم بەکەم دەهاتە بەرچاو.

ڕەنگە لێم بپرسی ئەوانە کێن، وسەربە چ سوپایەکن؟ وبەچ ڕێگایەك مەشقدراون؟

وڵامت دەدەمەوە، بەسادەیی ئەوانە سوارچاکانی دیوانی تەندروستین کە هەموو ئەلف وبائی زانستەکانی سەربازیان تێکشکاند، پیاوانێك کە هەموو هەوڵەکانیان خستەکار بۆ تیمار کردنی بریندارانی موجاهید، ودانیشتوانی ژێر دەستی ئەمیری ئیمانداران، وئەوەی دووژمن بە سەر خاکەکەیانی هێنابوو کە لایەنێکە لە دروستکراوەکەیان، کە هێشتا حەقی خۆیان پێنادەم تەنانەت ئەگەر کتێبێکیان لەسەر بنوسم، یەکێکیان لەناودا بوو چەند جارێك بوو بریندار بووبوو بەدوای یەکدا، خۆی چارەسەر دەکرد ودەگەڕایەوە بۆ بەرگریکردن لە بەرەکەی وتیماری برینداراەکانی دەکرد، هاوشێوەی دکتۆر عمر کسار.

کاتێك کە بریندار بوو لە ئەژنۆیدا لە دورگەی ڕەمادی، وهات بۆ موسڵ پێش ئەوەی بچێت بۆ چارەسەکردنی خۆی، چەند نەشتەرگەریەکی کرد بێ ئەوەی شیفا وەربگرێت، وبرایان ئامۆژگاریان کرد بچێتە دەرلەشارەکە پێش ئەوەی گەمارۆ بدرێت، کەچی خۆی وخێزانە دکتۆرەکەی کە خوشکی شێخ حذیفة البطاوي بوو سوربوون لەسەر مانەوەیان، وڕەتیانکردەوە بچنە دەر تا یەکێك لە دوو چاکەکە بەدەست دێنن، ڕۆڵی باشیان بینی لە چارەسەرکردنی برینداران، وکاتێك دووژمن نزیك بۆوە لە کۆمەڵگەی پزیشکی وداستانەکان گەیشتنە دەروازەکەی ڕەتیان کردەوە بچنە دەر هەروەك تەواوی کارمەندانی پزیشکی تریش ڕەتیان کردەوە، تا شەهادەتیان بەدەستهێنا کەبەهۆی بۆردومانی توند کۆمەڵگەی پزیشکی بوو بە خۆڵ، گەلێکی سەربەرزی ئارەزوکار بۆ شەهادەت لەپێناوی الله نەك شەهادە و (بۆرد)ی پزیشکی.

دکتۆری ئینغیماسیکار، ئەمیری دیوانی تەندروستی

ڕۆژێکی بێدەنگ بوو لە کەرتەکەمان، موڕتەددان تا ئەوساتەش شێوابوون بەهۆی غەزوەی پیرۆزی برایان لەکەرتێکی تر، ڕۆژووەکەمان تەواو کرد، ودانیشتین لەسەر مێزی ڕۆژو کردنەوە کە پێکهاتبوو لە چەند خورمایەك وتۆزێك نیسك، ئەو ڕۆژە میوانداری ئەمیری دیوانی تەندروستیمان کرد کە ناسراوبوو بە عبد الله.

شێخی دکتۆر ڕاکشا لەسەر پشتی دوای ڕۆژوکردنەوە تا کەمێك پشوو بدات کە حەزی دەکرد پێی، بەهۆی ئەوەی ڕۆژەکەی لەگەڵ هەموو دەستە وسەردانەکان بەڕێ کردبوو، هەندێك کات یەحیا هاوڕێیەتی دەکرد کە گەنجێکی بیست ساڵانە بوو وخوێندنەکەی تەواو نەکردبوو لە کۆلێژی پزیشکی، بەردەستی برایانی دەکرد، هەر کە دەچوویتە لای دەتبینی کە خەریکی ئامادەکردنی خواردن یان کارەکانیانی ڕایی دەکرد، بە پێوە ئەوەستا ونەدەخەوت تا هەموو ئەوانەی ناو بەشەکە دەخەوتن، زۆر زرنگ بوو، سەیرم دەکرد وئەموت: ئەو پیاوە لە دانیشتوانی بەهەشتی حیساب دەکەم، ئەوە چی دەکات تا ئێستاش لەناومانە؟

شێخ عبد الله بانگی کرد: وەرە ئازاری ئەژنۆم زۆرە، پاشان هەناسەیەکی قوڵی هەڵکێشا، گووتی: پێغەمبەر ﷺ نێردرا وئەوکات ئەو تەمەنی چل ساڵان بوو، وبەرگەی ماندوو بوونی بانگەوازوئازارەکانی گرت، وبیست وسێ ساڵی بەڕێکرد لە بانگەواز وجیهاد، وا تازە من چل ساڵم تێپەڕکردووە وبەرگەی تەنها ڕۆژێکیش ناگرم، بۆیە ئەی پەروەردگارە ڕەحم بکە بە بێهێزیمان.

شەکەتی وماندوویی بەڕوییەوە، ڕێزوشکۆی پیری داپۆشیبوو، یەحیا ئەژنۆی گرت وتۆزێك ئازاری پێگەیشت، پێم گوت - بەگاڵتەوە - بەو پەندە باوە (گەورە بوون عەیب نیە)، پێکەنی گووتی: ڕاست دەکەی، عەیب نیە، ئەو پیاوێکی ئاسان بوو بۆ خزمەتکردن، پاشان چەند وشەیەکی گوت گوێم لێی نەبوو لەبەر چەند بۆردومانکردنێك کەلەنزیکەوە ڕوویاندا دەنگیان بەرزتر بوو لە وشەکانی، شێخ دوای هێرشەکە گوتی، ئەو هێرشە ئەمریکی بوو، ئەو ڕێك وەك فیرعەونی ئەو سەردەمەیە، سەیرکە بۆردومانی هۆڵی عەمەلیاتی دوو دەکات لە کۆمەڵگەی پزیشکی کە چوار قاتە ودەیکاتە دارو پەردووی ڕماو، وە لای دوور ونزیکیش ئاشکرایە کە پزیشکەکانمان تیایدا

عەمەلیاتی قوربانیانی بۆردومانی ئەمریکی وکلکەکانی دەکەن، ڕازی نین بەتەنیا کوشتنی منداڵ وئافرەت وپیر وبڕینی بژێویان، تا شوێنکەوتنیان بۆناو هۆڵەکانی عەمەلیات بۆ ئەوەی لەناویان ببات وبە فەرمانبەرە پزیشکیەکانی ناویشیەوە، دوژمنایەتی کردنی تەوحید ڕۆشنە وهەڵچووە بە ڕژانی خوێنی موسوڵمانان.

لەبەرامبەردا سەربازە پزیشکەکانمان وتیمارکارەکان وفریاگوزارەکانمان لەلوتکەی ئازایەتی وبوێریدان، کاتێك هۆڵەکە بۆردومانکرا جاری یەکەم ئەوانەی دەربازیان بوو گەڕانەوە بۆ گەڕان بەدوای زیندووەکاندا لەناو داروپەردووی ڕماودا ودڵنیابوو کە فڕۆکەکان هێرشەکانیان دووبارە دەکەنەوە بۆسەریان ودەیان کوژێت، وهەرئەوەش ڕویدا لە سێ لێدانی بەدوای یەکدا، بەڕاستی جێگای شانازی ئێمە بوون، قسەکانم کۆتایی هات لەگەڵی بەداخ ودڵشکاوی دوای ئەوەی کە بیستم هاوڕێ دکتۆرەکەم ئەبو یەمانی بەغدادی ڕوخۆش یەکێك بوو لە قوربانیانی بۆردومانە ڕەشەکوژیەکە.

دوای چەند ڕۆژێك بیستم کە ئەمیری دیوانی تەندروستی شێخی پزیشك عبد الله کوژراوە، دوای ئەوەی بەتەنیا ئینغیماسی کردە سەر دوژمنانی الله لەگەڕەکی شیفاء تَقَبَّلَهُ اللهُ ولەگەڵ خێزانەکەیدا کۆیان بکاتەوە کە بەبۆردومانی گولە هاوەن کوژرا بۆسەر موسڵی کۆن لەهەمان ڕۆژ کە هاوسەرەکەی کوژرا، وپێمان وایە کە الله دوعاکەی شێخمانی قبوڵ کرد کە داوای دەکرد الله لەگەڵ خێزانەکەی بیباتەوە، الله پاداشتت بداتەوە سوارچاکی دیوانی تەندروستی، وپیرۆزبێت لە پێشەوای ئیمانداران بۆنمونەیی ئەم جۆرە ئەمیرانە.

کاربەدەستانی دیوانی تەندروستی لەماوەی دوو ڕۆژدا کوژران، لەپێش هەموویانەوە جێگری ئەمیری دیوان دکتۆر خالد قرداش بوو، کاتێك کوژرا دوای برینداربوونی کەلە ڕیزی یەکەمی جەنگی کۆمەڵگەی پزیشکیدابوو، پاشان سوارچاکی پزیشك ودانا دکتۆر قتیبة، وکۆتایی میسکیش (عبد الله)ی دلێربوو.

ڕویان وەرنەگێڕا تا کوژران

بەیانی بوویەوە بە دەنگی هۆشیارکەرەوەیەك کە جموجۆڵێکی نامۆ هەیە لەودەوروبەرە، وەکاتێك خۆمان ئامادەکرد بۆ چووینە دەر، ئەبو عوبەیدە هات کە موجاهیدێکی بواری ئەلیکترۆنی بوو وخاوەنی ڕوێکی خۆش بوو، کاتێك کە نەسیم دەیدا لەڕوی دەیخستە پێکەنین، مۆڵەتی وەرگرتبوو بۆلای کەس وکاری بۆ تەنها ڕۆژێك، جلەکانی پاك وقژی داهێنراو بوو پێچەوانەی پیشەی سەنگەرنشینان، چونکە سەرقاڵیان بەسەنگەرنشینی وجەنگان ونەمانی ئاو وشتی تر، قژ ئاڵۆز وتۆزاویان دەکات.

پێم گوت: ماڵئاواییت لە خزمانت کرد؟ وتی بەڵێ، پێم گوتن: ئەوە کۆتا دیدارمە لەگەڵتان، وەسیەتم لێیکرد پێش ڕۆیشتنی بۆلای کەس وکارەکەی کە بیانداتە دەست الله وپێیان بڵێت بەڵکو نەگەڕێمەوە، گوتی: بێ خەمبە، وە بەپێکەنینەوە کەوتە (لا الە الا الله) کردن.

هۆشیارکەرەوەکە هاواری کرد کە وا شۆفڵێك لەبەردەمتاندا بەڕونی دیارە چارەسەرێکی لێبکەن، هەرئەوەندەمزانی ئەبوعوبەیدە بانگی کردم بازوکە (قازیفە)یەکم دەوێت تاوەکو چارەسەری بکەم، پێمدا ولێیدا وبۆ دواوە ڕایکرد، چەند خولەکێکی پێچوو وبانگی کردم ئەیوت: مورتەددان بتەکەیان -ئەبرامز- ناردە پێش، بازوکەیەکی ترم بدەرێ ولێی دەدەم، بەویستی الله.

دیسانەوە بازوکەیەکی تریشم دا پێی، دوای ئەوەی ڕێو شوێنی ئەمنیم پێ گوت، چونکە ئەوان بۆئەوە ناردیان تا شوێنی تەقاندنی قازیفەی یەکەم دیاری بکەن، شوێنێکی تری هەڵبژارد وچاوەڕێی ئەو بتەی دەکرد تا تێکی بشکێنێت، بەگاڵتەوە بانگم کرد بەو نازناوەی لەماڵەوەیان ناویان نابوو کاتێك بچووك بوو: "فڵان کەس بە نارنجۆکی دەستی براکەم... بەنارنجۆکی دەستی"، لەناو خۆماندا لەکاتی جەنگانی دووژمن پێویستە لەشوێنێك بین کە دووریەکەی نارنجۆکی دەستیەکانمانی پێ بگات تاوەکو گەڕانەوەی تێدا نەبێت، پێ کەنی وگوتی: بە بازوکە، بەویستی الله.

تەنها چەند ساتێکی پێچوو تا شوێنەکە تەپ وتۆز ودووکەڵ دایپۆشی وتەقینەوە وتەقە لێی ڕویدا، ڕامانکردە شوێنی براکەمان، بینیمان کۆتا هەناسەی دەدا لەناو داروپەردوو وئاگر وڕوی داپۆشرابوو بە خۆڵ وقاچێکی پەڕی بوو وئەوەی تریشی شکا بوو، ڕامانکێشا بۆ ئەوەی فریاگوزاری بۆبکەین، بەڵام مردن نزیکتربوو لێی، دڵتەنگ نەبووین بۆی، چونکە ڕوی وەرنەگێڕا وڕوبەڕوی تانکێکی دووژمنی بێ ئابڕو بۆوە، گوێمان نەدا بە سڕینەوەی خۆڵ لەسەرڕوی چونکە کەسێکی تر هەیە کە بیسڕێتەوە، لە موصەنەفی عبدالرزاق لە عبداللە کوڕی عوبەیدی کوڕی عومەیری لەیثی هاتوە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (ئەگەر هەردوو ڕیزی کافران وموسڵمانان بەیەك گەیشتن حۆریە چاوگەشەکان دێنە ئاسمانی دونیا، ئەگەر پیاوێکیان بینی وڕازیبوون بە پێشکەوتنەکەی دەڵێن: پەروەردگارا پێچەسپاوی بکەیت، وە ئەگەر پشتی هەڵکرد، ئەوە خۆیان لێی دادەپۆشن، وە ئەگەرکوژرا، دو حۆری دادەبەزن بۆی، ودەم چاوی خاوێن دەکەنەوە لە خۆڵ، وە دەڵێن: پەروەردگارا ئەوە خۆڵاوی بکە کە خۆڵاویکرد).

نەمانتوانی چەند ڕۆژی سەرەتای کوژرانی بینێژین لەبەر توندی جەنگەکان وچڕی بۆردومانەکان، بەڵێ سوارچاکی مەرد ئەبو عوبەیدەم بەخەندە وبەهەڵمەت وئازا ڕۆیشت.

ئەوەی کە نەیپێکای ئەوە بۆی نەبوو بتپێکێت

نۆبەتی من تەواو بوو لە سەنگەر نشینی، وبرای جێگرەوە هاتە

کۆمەڵگای پزیشکی لەموسڵ

شوێنی من، کەل وپەلەکانم هەڵگرت، خۆم کۆکردەوە بۆ ڕۆشتن بیرم کەوتەوە کە گەڕەکی شیفاء وکۆمەڵگەی پزیشکی بە تەواو گۆڕاون بەهۆی بۆردومانی توندی ڕۆژانەی فڕۆکە وتۆپ وهاوەن، هیچ باڵەخانەیەکت نەدەبینی سەلامەت بێت لە بۆردومان، ترسام کە ڕێگا ونکەم، فڕۆکە بێفڕۆکەوانەکانیش چاودێریان دەکردم کە ئاسمانیان جێ نەدەهێشت بۆ خولەکێکیش.

لەو برایانەم پرسی کە تازە هاتبوونە بەرەکانمان تا ڕێنوێنیم بکەن بۆ ڕێگا تا بیگرمە بەر، بەشی هەرە گەورە لە کارەکە ئەوەیە کە ناچارت دەکات بەبۆشاییەکی کراوەدا بڕۆیت، نە سەقفێك هەیە داتپۆشێت، نەدیوارێك هەیە پاسەوانیت بکات، شوێنکە وێرانە، تەنها پاراستنی الله نەبێت بۆ موجاهیدان وچاوەکانی پاسەوانی دەکردن.

بەلای هۆڵی فریاگوزاری نەخۆشخانەدا ڕۆیشتم، کە لاشەی بۆگەنکراوی لێبوو کە فریاگوزران گەیشتبوونە لایان ئیتر گیانیان لەدەستدابوو... خوێن وشك بووبوو بە جلەکانیانەوە کە لاشەکان نەدەناسرانەوە، بەڕونی وێنەی تاوان ودڕندەیی خاچپەرستان ومورتەددانی شەڕخوازی دەکێشا بۆ سەر خاکی موسوڵمانان...

بەدلەی پزشکی هەبوو لای دەرگای چوونە دەر سور بووبوو بە خوێنی بریندارەکە پاشان بەخوێنی خۆی...

بەخێرایی ڕامکردە دەرەوە، داوام لە الله کرد شەهیدان وەربگرێت، گەیشتمە شوێنێك هێندەی وێستگەی یەکەم دووربۆ ئەوەی بگەمە دوو خاڵی داهاتوو، ئاوم دۆزیەوە، خۆم پێی شۆری وجلەکانم گۆڕی کە ڕەنگی ئەوان ومنیش گۆڕابوو، باشترین وەسف بۆی، وەسفی شێخی دکتۆر عبد الله بوو بۆ ڕوخسارم کەبە هاوڕێکەی یەحیای گوت تقبله الله: "ئەبو فلان، بەهۆی خۆڵەوە وایلێهاتووە دەڵێی پارچە کۆنکرێتە"، بڕیارمدا بخەوم تا لاشەی تێکشکاوم پشوو بدات پێش ئەوەی ڕۆیشتنەکەم تەواو بکەم بۆ هەردوو وێستگەی داهاتوو.

شوێنەکە تۆزێك بەترسناك دادەنرا، بەهۆی نزیکی لە پێگەکانی دووژمن وهێڵەکانی پێکدادان، پشتم بە الله بەست، وپشتێنە بۆمبڕێژکراوەکەم بەست لەگەڵ چەکەکەم، وخەوتم چەند کاتژمێرێکی پچڕ پچڕ بەهۆی دەنگی پێکدادانەکان وتەقینەوەکان بەئاگا هاتم، ترسام گەمارۆ درابم، بەخێرایی چوومە دەرەوە بۆ شوێنێکی تر دەمویست تۆزێك پشوو بدەم، سەرلەنوێ خەوتمەوە، کەمێکی پێچوو دەنگی تەقینەوەی پێنج مووشەك هات بەدوای یەکدا بۆسەرناوچەکە، هەرچی هەبوو بەدەوروبەریشیەوە هێنایە خوارەوە، ودەربازم بوو لەگەڵ چەند برایەك کەلەگەڵم بوون، سوپاس بۆ الله بۆ پاراستنی، ئەو وانەیە لەژیانمدا ڕاستی ئەوەی بیرهێنامەوە کە (ئەوەی الله بۆی نەنوسیبێت توشت نابێت).

دانیشتم وچاوەڕوانی کەسێکم دەکرد تا ڕێگام نیشان بدە بەرەو وێستگەی داهاتووم، وە لەناکاو برایەك هاتە ژورەوە وگوتی: برای ڕێنمونیکار وڕێنیشاندەر چەند برایەکی پێش تۆ گەیاند، وەکاتێك گەڕایەوە بۆردومانکرا تقبله الله داوای بابەتەکەم لێکرد چۆنبوو، گوتی: لەکاتی گەڕانەوە فڕۆکەیەکی بێفڕۆکەوان بۆردومانی کرد خوێنی لێبەربوو خوێنبەربوونێکی زۆر، وە نەتوانرا بگەیەندرێتە فریاگوزاری وە کۆتا گوتەی بریتی بوو لەوەی (پەروەردگارا بەهەشت... پەروەردگارا لە شەهیدەکانم قەبوڵ بکە)، ئەوەی الله بۆی نەنوسیبێت ناتپێکێت، بەڵێ باشترین پێکان لەڕێگای الله وسەرکەوتن وبەدەستهێنانی ڕەزامەندی الله وبەهەشتەکەی.

حوکمی بانگەوازکردنی کافری جەنگی

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خاتم الأنبياء والمرسلين محمد وعلى آله وصحبه أجمعين أما بعد:

لەم وتارەدا حوکمی بانگەوازکردنی (کافری ئەصڵی) پێش ئەوەی جەنگیان بکرێت دەخەینە بەردەستتان، وە حوکمی ئەم بانگەوازکردنە چیە پێش ئەوەی کوشتاری بکرێت بۆ ئەو کەسەی کە بانگەوازەکەی پێنەگەیشتبێت، وەحوکمی ئەوە چیە کە پێی گەیشتوە، وەبەڵگە چیە لەسەر ئەم بابەتە، بەهەمان شێوە کوشتاری ڕاستەوخۆ بێ ئەوەی بانگ بکرێت بۆ ئیسلام بۆ ئەو کەسەی کە ئیسلامی بیستبێت، هەروەك باسی حوکمی کوشتاری ئەو کافرانە دەکەین کە بانگەوازیان پێنەگەیشتوە، وە بەهەمان شێوە باسی ئەوە دەکەین ئایا ئەو حوکمە لەسەر مورتەدانیش جێبەجێ دەبێت یان نا.

حوکمی بانگەوازکردنی کافری جەنگی

مەبەست لەکافری جەنگی ئەوانەن کە ئەهلی ئیسلام ئەمانیان پێنەداون بە بەڵێن یان ئەمان یان لەئەستۆگرتن، وە مەبەست لەبانگەوازکردنیان بانگکردنیانە بۆ ئیسلام پاشان جزیە پاشان کوشتاروجەنگ، وە زاناکانی ئیسلام گوتویانە کە بانگەوازکردن دوو جۆرە: بانگەوازی ڕاستەقینە (حقيقي)، وە بانگەوازی حوکمی، هەرچی بانگەوازی ڕاستەقینەیە ئەوەیە کە بەزمان دەگوترێت پێش جەنگ، وە هەرچی بانگەوازی حوکمیە بریتیە لە بڵاوبوونەوەی بانگەوازی ئیسلام ودەرکەوتنی وگەیشتنی بەم کافرە جەنگیانە ئەم دەرکەوتن وبڵاوبوونەوە شوێنی بانگەوازی حەقیقی دەگرێتەوە.

بانگەوازی ڕاستەقینە

ئاکاری بانگەوازی ڕاستەقینە ئەوەیە کە لەگۆڕەپانی جەنگ بانگەوازیان بکەی بۆ ئیسلامی، قەیرەوانی مالیکی مەزهەب لە پەیامەکەی دەڵێت: (لامان خۆشەویستە کە جەنگی دوژمن نەکرێت تاوەکو بانگدەکرێن بۆ ئاینی الله مەگەر ئەوان بێنە سەرمان ئەگەرنا بانگەوازبکرێن یان بۆ ئیسلام یان جزیە یان جەنگ وە جزیەیان لێوەردەگیرێت کاتێك ئەوان نزیك بن لە ئێمە وحوکمەکانمان بەسەریان دا جێبەجێبێت بەڵام ئەگەر دوربوون ئەوە جزیە قبوڵ ناکرێت مەگەر کۆچ بکەن بۆ وڵاتی ئێمە یان جەنگیان دەکرێت) [الرسالة للقيرواني].

وە بانگەوازکردنیان دەبێت سەرەتا بۆ ئیسلام بێت، وە ئیسلام بوونیان بەدەربڕینی هەردوو شەهادەتەکە دەبێت بەبێ وردەکاری شەریعەتەکانی تر لەبەرئەوەی هەڵسان بە شەعائیرەکانی تر لەکاتی جەنگ ناکرێت وبیانویان هەیە بۆئەوە، واجبە لەسەریان لەم کاتەدا بێنە ناو ئیسلام بەجێبەجێکردنی هەر دوو شەهادەتەکە.

پێشەوا مالیك دەڵێت: (ئەگەر بانگەوازکردن واجب بێت ئەوە بانگ دەکرێن بۆ ئیسلام بەڕستەیەك بێ وردەکاری لە شەعائیرەکانی ئاین مەگەرئەوان پرسیاریان کرد ئەوکات بۆیان ڕوندەکەیتەوە، بەهەمان شێوە بانگ دەکرێن بۆ جزیە بەیەك ڕستە بێوەستان ودیاریکردنی بڕەکە مەگەر پرسیار بکەین ئەوکات بۆیان ڕوندەکرێتەوە) [التاج والإكليل].

هەرچی ماوەی بانگەوازکردنەکەیە هەندێك لە ئەهلی زانست گوتیان سێ ڕۆژی یەك لەدوای یەکە وەك بانگەوازی مورتەد بۆ تەوبەکردن سێ ڕۆژ پێش کوشتنی.

بانگەوازی حوکمی

بانگەوازی حوکمی جێبەجێدەبێت بەوەی کە کافران گوێبیستی ئاینی ئیسلام بن یان بانگ بکرێن بۆی، الله تعالى دەفەرموێت: {وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ} [الأنعام: ١٩]، وە لەڕاڤەی ئەم ئایەتەدا پێشەوا تەبەری لە موجاهیدەوە دەگێڕێتەوەکە: (لەسەر ئەم ئایەتە گوتی: (وأوحي إليّ هذا القرآن لأنذركم به) واتا عەرەب (ومن بلغ) عەجەم) [جامع البيان في تأويل القرآن].
لە ئیبن عەباسەوە گوتی: ((وأوحي إليّ هذا القرآن لأنذركم به)، واتا: ئەهلی مەککە (ومن بلغ)، واتا: ئەوەی ئەم قورئانەی پێگەیشتوە، ئەوە ئاگادارکردنەوەیە بۆی) [جامع البيان للإمام الطبري].
وە لە ئەبو هورەیرەوە ئەویش لە پێغەمبەرەوە ﷺ کە فەرمویەتی: (سوێند بەوەی گیانی محمدی بەدەستە، هیچ کەسێك لەم ئومەتە لە جولەکە وگاور ناوم ببیستێت پاشان بمرێت وباوەڕنەهێنێت بەم پەیامەی کەمنی پێ نێردراوە، ئەوە ئیلا لەئەهلی دۆزەخ دەبێت) [رواه مسلم].
پێشەوا ئیبن تەیمیە ﷺ دەڵێت: هەر کەسێك کە بانگەوازی پێغەمبەری ﷺ پێگەیشتبێت لەسەر ئاینی ئیسلام کەنێردراوە بەوەوە وە وەڵامی نەدایەوە؛ ئەوە واجبە کوشتاری بکرێت {حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ}) [مجموع الفتاوى].

بەڵام ئەهلی زانست جیاوازن لە بانگەوازی کافران پێش جەنگیان هەیانە بانگەوازی بەڕەهایی بەمەرج داناوە پێش جەنگ جا بانگەوازی پێگەیشتبێت یان نا ئەوەش وتەی زۆربەی زانا مالیکی مەزهەبەکانە، وە هەیانە کە ئەم مەرجەی دانەناوە جا بانگەوازی پێگەیشتبێت یان نا، وە حەقیش لەم نێوانە ئەوەیە کە دەقی لەسەر بێت وە ئەوەیە کە جمهوری زانایان لەسەرینە کە بانگەوازواجبە پێش جەنگ بۆ ئەوانەی کە بانگەوازیان پێنەگەیشتوە، وە ڕێگە پێدراوە بۆ ئەوانەی کە بانگەوازی پێگەیشتوە بەڵام واجب نیە.

وە وتەمان لەسەر ئەوەی کە ڕێگە پێدراوە نەوەك سونەتە ڕاسترە لەبەر ئەوەی ئەگەر سونەت بوایە ئەوە پێغەمبەر ﷺ بەردەوام دەبوو لەسەری بەڵام لەزۆرلە غەزوەکان نەیکردوە هێرشی دەکرد بێ بانگەوازکردن لەبەر ئەوەی دەیزانی کە بانگەواز بە کافران گەیشتوە، وە وتەی سونەتە گێڕدراوەتەوە لەهەندێك لەئەهلی زانست.

بەڵگە لەسەر ئەوەی کە واجبترین شت بانگەوازیە پێش جەنگ بۆ ئەوانەی بانگەوازیان پێنەگەیشتوە:

ئیبن قودامە دەڵێت: (هەرچەندە لەشوێنێکی دور کۆکبن لەسەر ئەوەی کە بانگەوازی پێنەگەیشتبێت واجبە بانگە بکرێت؛ لەبەر وتەی الله تعالى: {وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولا} [الإسراء: ١٥]" [الكافي في فقه الإمام أحمد].

ئەم ئایەتە هەردوو بابەتی سزادانانی ڕۆژی دوایی وسزای دەستی باوەڕداران دەگرێتەوە لەجەنگ هەروەك الله تعالى دەفەرموێت: {قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ} [التوبة: ١٤] وە هەندێك ئەوەیان بەبەڵگە هێناوەتەوە وەك مەرجێك بۆ بانگەوازی پێش بانگ.

وە لەسولەیمانی کوڕی بورەیدە ئەویش لەباوکیەوە، گوتی: پێغەمبەر ﷺ ئەگەر فەرمانی کردبا بە فەرماندەیەکی سوپا یان سریەیەك وەسیەتی دەکرد بەتەقوای الله، وە وەسیەتی دەکرد بەوەی چاك بێت لەگەڵ ئەو سەربازانەی لەژێردەستی ئەوان دان، پاشان گوتی: (بجەنگن بەناوی الله ولەڕێگەی الله، کوشتاری ئەوە بکەن کە کوفر دەکات بەالله، بجەنگن وزیادەڕۆیی مەکەن، وناپاکی مەکەن وتەرم مەشێوێنن، ومنداڵ مەکوژن وە ئەگەر ڕوبەڕووی موشریکان بویتەوە، بۆسێ تایبەتمەندی بانگیان بکە جا وەڵامی هەریەکێکیان دایتەوە لێیان وەربگرە ووازیان لێبێنە، پاشان بانگیان بکە بۆ ئیسلام ئەگەر وەڵامیان دایەوە لێیان وەرگرە ووازیان لێبێنە پاشان بانگیان بکەن بۆهیجرەت کردن، وە هەواڵیان پێبدەن ئەگەر ئەوەیان کرد چی بۆ موهاجیران هەیە بۆ ئەوانیش هەیە، ئەوەش لەسەر موهاجیرانە لەسەر ئەوانیشە، ئەگەر ئەوەیان نەکرد وهیجرەتیان نەکرد، هەواڵیان پێبدە کە ئەوان وەك بیابان نشینەکانی موسڵمانانن، حوکمی الله بەسەریاندا دەڕوات وجێبەجێدەبێت هەروەك چۆن بەسەر باوەڕداران جێبەجێدەبێت نە غەنیمە ونە فەیئیان بۆدەبێت مەگەر جیهاد بکەن لەگەڵ موسڵمانان، ئەگەر ئیسلامیان نەویست داوای جزیەیان لێبکەن، ئەگەر وەڵامیان دانەوە لێیان قەبوڵ بکەن ووازیان لێبێنن، ئەگەر ئەوەشیان نەکرد پشت ببەستن بە الله وجەنگیان بکەن..) [رواه مسلم].

لەم فەرمودەیە بەڵگە هەیە لەسەرواجبوونی پێشخستنی بانگەوازی بۆ ئیسلام پێش جەنگ لەبەرامبەر ئەوەی کە بانگەوازی ئیسلامی پێنەگەیشتوە، وە لەئیبن عەباسەوە، گوتی: (پێغەمبەر ﷺ جەنگی هیچ گەلێکی نەکردوە ئیلا بانگی کردوون بۆئیسلام) [رواه الإمام أحمد وغيره]

بەڕاستی پێشەوا بوخاری لە صەحیحەکەیدا دەڵێت: (بابی بانگەوازی جولەکە وگاور وە لەسەرچی جەنگیان دەکرێت، وەپێغەمبەر ﷺ چی نوسی بۆکیسرا وقەیسەر، وە بانگەوازی بۆجەنگ).

وەکاتێك دەڵێین کە بانگەواز واجبە لەبەرامبەر ئەوانەی کە بانگەوازیان پێنەگەیشتوە ئەوە ئەم واجبە پەیوەستە بەدوو بەندەوە؛ یەکەم: ئەوان هێرشیان نەکردبێت بۆ سەر موسڵمانان، وەدووەم: ئەوان بەجۆرێك بن کە پارێزراوبن لە فێڵ وپیلانیان.

هەرچی ئەو بانگەوازەیە کە ڕێگە پێدراوە بەڵگەکانی ئەمانەن:

لە ئەبو حازمەوە گوتی: سەهلی کوڕی سەعد ﷺ هەواڵی پێدام وگوتی: پێغەمبەر ﷺ لە ڕۆژی خەیبەر فەرموی: (بەیانی ئاڵاکە بەپیاوێك دەدەم الله فەتح دەنێرێت لەسەر دەستەکانی، الله وپەسولەکەی خۆشیان دەوێت، وئەویش الله وپەسولەکەی خۆش دەوێت)، خەڵك مانەوە لەشەو ئاخۆ بڵێی بەکێی بدات، هەموو بەیانیان کردوە بە هیوای ئەوەوە کە بەو بدرێت، فەرموی ﷺ: (عەلی لەکوێیە؟)، گوترا کە چاوەکانی ژان دەکات، تفێکی کرد لەچاوەکانی ودوعای بۆکرد، چاك بویەوە وەك ئەوەی کە پێشتر ژانی نەکردبێت، پێی درا وگوتی: جەنگیان دەکەم تاوەکو ئێمەیان لێدێت؟ فەرموی: (بڕۆ تا دەگەی بەگۆڕەپانی ئەوان، پاشان بانگیان بۆکە بۆئیسلام، وەهەواڵیان پێبدە بەوەی کەواجبە لەسەریان، سوێند بە الله ئەگەر یەك پیاو هیدایەت وەربگرێت لەسەردەستەکانت چاکترە بۆت لە وشتری سور) [متفق عليه]

ئەم بانگەوازە کرا لەگەڵ جوولەکە لەگەڵ ئەوەی شارەزابوون بە پەیامی پێغەمبەر ﷺ وە ویستی لەوان ئەوەبوو کە ئەوان ژیاون لەگەڵ هاوەڵان الله لەهەموویان ڕازی بێت لەکاتێکدا کە بانگەوازیان پێگەیشتبوو.

وە لەم بەڵگانەی کە دەڵێن ڕێگە دراوە بەجەنگی ڕاستەوخۆ بەرامبەر ئەوانەی کە بانگەوازی ئیسلامیان پێگەیشتووە لە پێشوودا:

بوخاری گێڕاویەتیەوە لە ئەنەسەوە کە گوتی: (پێغەمبەر ﷺ کاتێك جەنگی گەلێکی دەکرد هێرشی نەدەکرد تا بەیانیەکەی، ئەگەر گوێبیستی بانگبوبا جەنگی نەدەکرد، وە ئەگەرگوێبیستی بانگ نەبا دوای بەیانی هێرشی دەکرد) [رواه البخاري]

وە ئەم فەرمودەیە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەرکەسێك بانگەوازی ئیسلامی پێگەیشتوە جائیزە کوشتاری بکرێت بێ بانگکردنی بۆئیسلام هەروەك ئەهلی زانست دەیڵێن.

وە لەموصعەبی کوڕی جەثامەوە دەڵێت: پرسیار کرا لە پێغەمبەر ﷺ سەبارەت بەنەوەکانی موشریکان؟ کە لەگەڵیان دەمێننەوە جا ئافرەتان ومنداڵان بەردەکەون)، فەرموی: (ئەوانیش لەوانن) [رواه مسلم]

ئەهلی زانست لەسەرئەم فەرمودەیە دەڵێن جائیزە هێرش بکرێتە سەر کافران بێ ڕاگەیاندن وئاگادارکردنەوەیان وە بەڕاستی پێغەمبەر ﷺ هێرشی کردە سەربەنی موصطەلەق لەکاتێکدا کە ئەوان بێئاگابوون بەڵکو خەریك بوون مەڕو ماڵاتەکانیان ئاودەدا.

بەهەمان شێوە کردەی ئیغتیال کە هاوەڵان هەستان پێی لە کوشتنی جوولەکە وە لەوانە ئەوەی کە بوخاری دەریهێناوە لە بەڕائی کوڕی عازەب الله لەهەردووکیان ڕازی بێت، گوتی: (پێغەمبەر ﷺ کۆمەڵێك لە ئەنصارەکانی نارد بۆ ئەبوڕافیع جا عبدالله کوڕی عەتیك بەشەو چوە ماڵەکەی لەخەودا کوشتی).

لەڕوکەشدا ئەم چیرۆکە ئەوەی لێدەبینرێت کە بانگکردنیان مەرج نیە لەپێش جەنگ بۆ ئەو کەسانەی کە بانگەوازی ئیسلامیان پێگەیشتوە وە لەکیتابەکان باب دانراوە بەناوی (بابی: کوشتنی خەوتوی موشریك).
بەهەمان شێوە ئەوەی لەهەردوو صەحیحەکەدا هاتوە لەجابری کوڕی عبدالله الله لەهەردووکیان ڕازی بێت، گوتی: پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (کێ هەیە بۆ کەعبی کوڕی ئەشرەف، بەڕاستی ئەو ئازاری الله وپێغەمبەرەکەی داوە)، محمدی کوڕی مەسلەمە هەستا وگوتی: ئەی پێغەمبەر حەزدەکەی بیکوژم؟ فەرموی: بەڵێ، گوتی: ڕێگەم پێبدە شتێك بڵێم، فەرموی: (بیڵێ)...

وە بوخاری بابێکی داناوە بۆ ئەم فەرمودەیە بەناوی (بابی: پەلاماردانی ئەهلی جەنگ)، ئەوەش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کە بانگەوازکردن پێش جەنگ مەرج نیە بۆ ئەوەی کە بانگەوازی پێگەیشتبێت.
وە لەعوثمانی نەهدیەوە یەکێك لە گەورە تابیعیەکان گوتی: (ئێمە غەزوەمان دەکرد هەندێك جاربانگەوازمان دەکردن وهەندێك جاریش نەماندەکرد) [شرح معاني الآثار]، ئەوەش دەقێکە کە هاوەڵان هەردوو جۆریان دەکرد، بانگەوازکردن پێش جەنگ وبانگەوازنەکردنیان، لێرە ڕون بویەوە کە بانگکردنیان بۆ ئیسلام مەرج نیە بۆ ئەوکەسانەی کە بانگەوازەکەیان پێگەیشتوە.
وە لەیەحیای کوڕی سەعیدەوە گوتی: (کێشە نیە لە دوژمن بدەی بەشەو ورۆژ) وە دەڵێت: (جەنگی ئەهلی کیتاب ومەجوس دەکرێت وبانگیش ناکرێن بۆ ئیسلام چونکە ئەوانە بانگەوازەکەیان پێگەیشتوە) [مختصر الخرقي].

لەگەڵ ئەوەی کە زۆرێك لە ئەهلی زانست وپێشەوایان بۆ ئەوە چوون کە واجبە بانگەوازکردن پێش جەنگ ئەوەش لەسەرەتای سەرهەڵدانی ئیسلام بوە بەڵام دوای ئەوە کە بانگەوازی ئیسلام بڵاوبویەوە لە جیهان واجب نیە کە بانگەواز هەبێت پێش جەنگ ئەوەش ئەوەیە کە پێشەوا موسلیم گێڕاویەتیەوە لە صەحیحەکەیدا لە کوڕی عەونەوە، گوتی: بۆ نافیعم نوسی وپرسیارم لێیکرد سەبارەت بەبانگەوازکردن پێش جەنگ، گوتی: بۆی نوسیم: (ئەوە لەسەرەتای ئیسلام بوو، بەڕاستی پێغەمبەر ﷺ هێرشی کرد بۆسەر بەنی موصطەلەق کە ئەوان بێ ئاگابوون وخەریکی ئاودانی مەڕو ماڵاتیان بوون، کوشتارێکیان لێکرا وسەبیەی لێگرتن لەوانە جوەیرەی کچی حاریث بەرکەوت).

پێشەوا شافیعی دەڵێت: (کەسێك ناناسم کە ئەمڕۆ بانگەوازی ئیسلامی پێنەگەیشتبێت مەگەرئومەتێکی موشریك کە لەدوای ئەو دوژمنانە بێت کە جەنگیان دەکەین، ڕەنگە ئەوانە بانگەوازیان پێنەگەیشتبێت ئەوەش وەك ئەوانەی کە لەدوای ڕۆمەوەن یان تورك یان خەزەرکە ئێمە نایان ناسین) [الأم].
وە پێشەوا ئەحمەد گوتی: (بەڕاستی بانگەوازی ئیسلامی ئەمڕۆ بەهەموو کەس گەیشتوە وانازانم ئەمڕۆ کەسێك پێویستی بەوە بێت کە بانگەوازبکرێت، بەڵکو ئەوە لەسەرەتای ئیسلام بوو) [الكافي في فقه الإمام أحمد لابن قدامة].

لەگەڵ ئەوەشدا ئەوەی کە ئیسلامی پێنەگەیشتبێت پێویستە پێش ئەوەی جەنگی بکرێت بانگ بکرێت بۆئیسلام، بەڵام لە واقیعی ئەمڕۆ لەگەڵ ئەوەی جیهان وەك گوندێکی بچوکی لێهاتوە وە لەگەڵ ئەوەی کە هەموو جیهان جەنگی دەوڵەتی خیلافەت دەکات بەدوری دەزانین کەسێك ئیسلامی نەبیستبێت یان بانگەوازی پێنەگەیشتبێت، وە ئەگەر پێشەوا ئەحمەد و پێشەوا شافیعی بڵێن کە بانگەوازەکە گەیشتوە بەهەموو کەس وە لەسەردەمی خۆیان چجای بەم سەردەمە کە ئەولاترە بۆ پێگەیشتنی بانگەوازی ئیسلام.

حوکمی جەنگ پێش بانگەوازکردن بۆئەوانەی کە بانگەوازی ئیسلامیان پێنەگەیشتوە

ئەگەرموسڵمانان جەنگی گەلێکیان کرد کە بانگەوازی ئیسلامیان پێنەگەیشتبوو ئەوە جمهوری زانایان دەڵێن، کە هیچ کەفارەتێکی بۆنیە چونکە ئەوانە کافرن وخوێن وماڵیان حەلالە، بەڵام گوناهبار دەبن بەوەی وازیان هێناوە لەواجبی بانگەوازکردنیان کە پێغەمبەر ﷺ فەرمانی پێکردووین بۆ ئەوکەسانەی کە بانگەوازیان پێنەگەیشتوە.

سەحنونی مالیکی مەزهەب دەڵێت: (ئەگەر موسڵمانان جەنگی گەلێکیان کرد کە بانگەوازیان پێنەگەیشتبوو وە بانگیان نەکردن بۆ ئیسلام ئەوە هیچیان لەسەر نیە لە خوێن وکەفارەت) [التاج والإكليل].

وە ئیبن قودامەی حەنبەلی مەزهەب دەڵێت: (ئەو کافرانەی کەبانگەوازیان پێنەگەیشتوە، جائیزنیە بکوژرێن تا بانگ دەکرێن بۆ ئیسلام، وە ئەگەرکوژرا پێش بانگەوازبێ ئەوەی ئەمانی پێبدەن ئەوە هیچ گرێنتیەکی پێنادرێت؛ لەبەرئەوەی نەبەڵێن ونەپەیمانی پێدراوە، بەهەمان شێوە ئافرەتی جەنگی وکوڕی بچوکی، بەڵکو کوشتنی حەڕامە لەبەرئەوەی کە بانگەوازی پێنەگەیشتوە، ئەوەش وتەی ئەبو حەنیفەیە) [المغني لابن قدامة].

وە مەرغینانی حەنەفی مەزهەب دەڵێت: (ئەگەر جەنگیان کردن پێش بانگەواز ئەوە گوناهبار دەبن لەبەر ئەوەی نەهی لێکراوە وە هیچ بژاردنێکی (غرامة) دارایی لەسەرنیە لەبەرئەوەی کافر خوێنی نەپارێزراوە کە بەئاین یان بەدەستگرت بەسەرماڵی بەهۆیەوە دەبێت وەك کوشتنی ئافرەت ومنداڵ) [الهداية شرح بداية المبتدي].
وە لەوەدا پێشەوا شافیعی ﵀ لەم بابەتەدا جیاوازە لەگەڵ وتەی

جمهوری ئەهلی زانست.

دوو تێبینی گرنگ:
تێبینی یەکەم: هەموو وتەمان لەسەر حوکمی بانگەوازی کافرە جەنگیەکان ووردەکاریەکان هەمووی لە جەنگ وکوشتاری داواکردنە (الطلب)، واتا کاتێك موسڵمانان هێرش دەکەنە سەرکافران لەلانەکانیان، بەڵام لە جەنگی بەرگری کاتێك کافران هێرش دەکەنە سەر موسڵمانان ئەوەش شتێکی سادەیە کە بانگەواز دەکەوێت لەبەر ئەوەی لەم کاتەدا کافران هێرش دەکەن نەوەك ئێمە.

پێشەوا مالیك دەڵێت: (بەڵام ئەوەی کە نزیك بێت لە ڕێگا ئەوە بانگەوازی بۆ پێش دەخرێت، تا شارەزا بن بەم بانگەوازە وە ئەوەش کە ئەوان لەسەرینە لە تورەیی ودوژمنایەتی ئاین وئەهلەکەی وە چۆن سوپاکەیان جەنگی ئەوان دەکات) [المدونة الکبری].
وە وتەی پێشەوا مالیك بۆ ئەوانەیە کە دەکشێن ونزیك دەبنەوە لە خاکی موسڵمانان وە دەیانەوێت جەنگ بکەن چجای بەوەی کە دابەزیوەتە خاکی موسڵمانان وە مەبەستی ئەوە بێت کە بەرەوای ببینێت بۆخۆی.
یەحیای کوڕی سەعید دەڵێت: (لەسەر موسڵمانان وا چاکە کە دانەبەزن لە قەڵایەك لە قەڵاکانی دوژمن ومەبەستیان هێرش بێت هیواخوازبن کە ئەوان وەڵامی بانگی الله بدەنەوە، بەڵام ئەوەی کە: تۆ لە ماڵی خۆت بیت و ئەوان هێرشت بۆبکەن، وە ئەگەر چوی بۆ لایان ئەوان جەنگی تۆیان کرد، ئەوە ئەوانە بانگ ناکرێن بۆ ئیسلام) [المدونة الکبری].

بەهەمان شێوە ئەگەر موسڵمانان گەیشتن بەخاکی کوفر بەڵام کافران پەلەیان کرد لەدەستپێکردنی شەڕ ئەوە بانگەواز ناکرێن بەڵکو ڕاستەوخۆ جەنگیان دەکرێت، وە ئەگەر پەلەیان کرد وهێرشیانکرد بۆسەرمان ئەوە بانگەوازنەکردنیان لەپێشترە.

پێشەوا ئیبن قەیم دەڵێت: (موسڵمانان بانگی کافران دەکەن -پێش جەنگیان- بۆ ئیسلام، وە ئەوەش واجبە ئەگەر بانگەوازی ئیسلامیان پێنەگەیشتبێت، وە ئەگەر پێیان گەیشتبێت سونەتە بانگ بکرێن، ئەوە لەکاتێکدا کە موسڵمانان هێرش بکەنە سەریان، بەڵام ئەگەر کافران هێرشیانکردە سەرخاکی ئیسلام ئەوە بۆیان هەیە دەست بکەن بەجەنگیان بێ ئەوەی بانگیان بکەن چونکە لەو کاتەدا ئەوان بەرگری لەخۆیان وئابڕویان دەکەن) [أحکام أهل الذمة].
تێبینی دووەم: ئەو فەرمودەیەیە کەهاتوە لەسەر حوکمی بانگەوازکردن پێش جەنگ ئەوە لەسەر کافری ئەسڵیە نەوەك مورتەدان، چونکە مورتەد لە ئەهلی ئیسلامە وبانگەوازی پێگەیشتوە، حوکمی وەك حوکمی کەسێکی جەنگکەرە کە بانگەوازەکەی پێگەیشتبێت.

حاڵی مورتەدانیش لەدوحاڵەت بەدەرنیە:
حاڵەتی یەکەم: کاتێك دەسەڵاتیان هەبێت بەسەریان، پێشەوا ئیبن تەیمیە دەڵێت: (مانای دەسەڵاتیان هەبێت بەسەریان: ئەوەیە کە بتوانین حوکمیان لەسەر جێبەجێ بکەین یان بەبەڵگە لامان بێت کە مورتەدە یان بەدانپیانانی خۆی ئەوە لەکاتێك کە ئەو لەدەستی موسڵمانان بێت) [الصارم المسلول].
ئەم حاڵەتەدا جمهور لەسەر ئەوەن کە واجبە کە تەوبەیان پێبکرێت پێش ئەوەی بکوژرێن ئەگەر تەوبەیان کرد ئەگەرنا دەکوژرێن.
پێشەوا ئیبن تەیمیە دەڵێت: (وە جیاوازی دەکرێت لەنێوان مورتەدان لە نێوان ڕیدەی (موجەرەد) کە ناکوژرێت تا تەوبە نەکات، وە لەنێوان ڕیدەی (المغلظة) کە دەکوژرێت وداوای تەوبەی لێناکرێت) [مجموع الفتاوی].

حاڵەتی دووەم: ئەوەیە کە ئەوان ڕێگربن وخاوەنی هێزبن یان لەخاکی جەنگ بن خاکی جەنگیش: هەر شوێنێکە کە جگە لەحوکمی ئیسلام تیایدا باڵا بێت، واجب نیە کە داوای تەوبەیان لێبکرێت.
پێشەوا ئیبن تەیمیە دەڵێت: (مورتەد ئەگەر ڕێگر بوو وەك ئەوەی بگات بە (خاکی جەنگ) یان بەوەی کە مورتەدان خاوەنی هێزبن وڕێگربن لە حوکمی ئیسلام ئەوە بێ دودڵی دەکوژرێت پێش ئەوەی داوای تەوبەی لێبکرێت) [مجموع الفتاوی].
ئیبن قودامە دەڵێت: (بەهەمان شێوە ئەگەر کۆمەڵێك مورتەد کۆبونەوە وە ڕێگربوون لەخاکی خۆیان دەرچوون لە گوێڕایەڵی موسڵمانان، ئەوە گیان وماڵیان پارێزراو نیە؛ لەبەر ئەوەی کافری ئەسڵی گیان وماڵی نەپارێزراوە لەخاکی خۆی، مورتەد لەپێشترە بۆ ئەوە) [المغني لابن قدامة].

وە ئیبن موفلیح لەشەرحی مەتنی (المقنع) دەڵێت: ((ئەگەر جگە لەو کوشتی بێ ئیزنی ئەو کارێکی خراپی کردوە وتەمێ دەکرێت) لەبەر ئەوەی بێ پرسی ئیمام یان جێگرەکەی کردویەتی (وەهیچ گرەنتیەك نیە بۆی) واتا: لەسەر کوژراو، لەبەر ئەوەی ئەو نەپارێزراوە (جا پێش داواکردنی تەوبە لێی یان دوای) لەبەر ئەوەی بەڕستەیەك خوێنی بەفیڕۆ دەدرێت، وە ڕیدەکەی خوێنی موباح دەکات، ئەوەش بوونی هەیە پێش داواکردنی تەوبە لێی هەروەك دوای داواکردنیش هەر هەیە، ئەگەر خۆی گەیاند بە (دار الحرب) بۆ هەموو کەس هەیە بیکوژێت وماڵیشی ببات بێ ئەوەی داوای تەوبەی لێبکرێت) [المبدع في شرح المقنع].
وە کۆدەنگی گرێدراوە بێ هیچ جیاوازیەك کە مورتەد جگە لەگەڕانەوە بۆ ئیسلام وتەوبەی لەو کوفرەی کردوە هیچی تری لێ قەبوڵ ناکرێت یان دەکوژرێت.
پێشەوا ئیبن تەیمیە دەڵێت: (مورتەدان دەکوژرێن یان موسڵمان دەبن وە جزیەیان لێقەبوڵ ناکرێت) [منهاج السنة النبوية].

ئاماری جەنگەکە

(لە 3 ڕەمەزان
تا 3 ذو القعدة)

ڕەقە

لەکاتی گەیشتنی بە
دەوروبەری شارەکە

کوژرانی

853

مورتەد لە ئەندامەکانی PKK
لەوانە 190 بە چەکی قەناس

کوژران وبرینداربوونی
3 سەربازی ئەمریکی

جێبەجێکردنی

43

کردەی
شەهادەتخوازی
وئینغیماسی

برینداربوونی زیاتر لە

300

لە مورتەدان

تەقاندنەوەی

37

بۆمبی چێندراو
و 3 کێڵگەی مین

**تێکشکاندن
وپەکخستنی**

40

ئامێری سەربازی وخستنە خوارەوەی
فڕۆکەیەکی چاودێری

چەند وەسیەتێکی گرنگ بۆ موجاهیدان

بەشی دووەم

نوسینی شێخ

ئەبو موصعەبی زەڕقاوی تقبله الله

ئەی موجاهیدان؛
هیچ شتێك لەوە چاكتر نابینم كە لێرەوە وتەكانی شێخی ئیسلام ئیبن تەیمیە بێنمەوە لەسەر كۆبوونەوەی ئەو حیزبانە لە غەزوەی خەندەق كە ﷺ دەڵێت:

(هەرچەندە كورتەی چیرۆكەكە -واتا غەزوی خەندەق- ئەوەیە كە موسڵمانان هەموو موشریكەكان كۆبوونەوە لەسەریان وە هاتن بە كۆمەڵێك بەرەو شاری مەدینە تاوەكو باوەڕداران لەناوبەرن قورەیش وهاوپەیمانەكانی لە بەنی ئەسەد وئەجشەع وفەزارە وجگە لەوانەشە لەهۆزەكانی نەجد بەهەمان شێوە جوولەكەی بەنی قورەیزە ونەزیر، ئەم حیزبانە كۆبوونەوە كەئەوان چەند جارەی موسڵمانان زۆربوون، پێغەمبەر ﷺ منداڵ وئافرەتانی برد بۆ شوێنێكی بەزر لەشاری مەدینە.

وە لەم ڕوداوە -واتا سەردەمی شێخی ئیسلام- دوژمنان كۆبوونەوە لە مەغۆل وجگە لەوانەش لە توركەكان، وە لە فارس وبەعەرەبكراوەكان هاوشێوەكانیان لە موڕتەدانی گاورەكانی ئەرمەن وجگە لەوانەش، وە ئەم دوژمنە دابەزیە تەنیش خاكی موسڵمانان كە ئەوان لەنێوان پێكانیان دابوون، لەگەڵ كەمی ئەوەی لەدەستی موسڵمانان بوو وە ئەوان دەیانویست دەستبگرن بەسەر خاك ودەركردنی ئەهلەكەی هەروەك ئەوان دابەزین لەلایەكی شارەكە بەرامبەر بەموسڵمانان كە ئەو ساڵە ساڵی خەندەق سەرمایەكی زۆرتوند وبایەكی بەهێزبوو بەهۆیەوە الله حیزبەكانی دەركرد لەشاری مەدینە هەروەك الله تعالی دەفەرموێت: {فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا} [الأحزاب:٩].

بەهەمان شێوە لەم مانگە، الله بەفر وباران تەرزەی زۆر كرد بەجیاواز لە زۆربەی ساڵەكان، هەتا زۆرێك لەخەڵكی ئەوەیان لا ناخۆش بوو، وە پێمان دەگوتن: ئەوەتان لا ناخۆش نەبێت ئەوە الله حیكمەت وڕەحمەتی خۆی دەنێرێت تیایدا، ئەوەش لە گەورەترین هۆكارەكان بوو كە الله وای لەدوژمن كرد بڕۆن.

وە الله تعالی لەسەر حیزبەكان فەرموی: {إِذْ جَاؤُوكُم مِّن فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَإِذْ زَاغَتْ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا * هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا} [الأحزاب:١٠-١١]، واتا: كاتێك هاتن بۆتان لەسەرتانەوە ولەخوارتانەوە وە كاتێك چاوەكان ئەبڵەق بوون ودڵەكان گەیشتن بەگەروو وە گومانتان برد بە الله * ئا لێرەدا باوەڕداران تاقیكرانەوە وتوشی ناخۆشی زۆر توند بوون.

بەهەمان شێوە ئەم ساڵە دوژمن هاتە لایەكی بەرزی شام.. كە ئەویش باكوری فوڕات بوو...) تا ئەوەی گوتی: تاوای لێهات خەڵك زۆرێك لە گومانیان برد بە الله:
- ئەوە گومانی وابوو كە كەس لەسەربازەكانی شام ناتوانێت بەرامبەریان بوەستێت وە ئەهلی شام هەموو لەناو دەبەن.
-وە ئەوەش گومانی وابوو كە خاكی شام چیتر شوێنی مانەوە نیە وە چیتر نامێنێتەوە وەك میرنشینێكی ئیسلام.
- وە ئەوەش گومانی وابوو ئەگەر بەرامبەریان بوەستێتەوە ئەوە پشتی دەشكێنن وە كارێكی پێدەكەن كەلەیادی نەكات.
- وە ئەوەش گومانی وابوو كە شام دەگرن پاشان دەچن بۆ میسر وئەویش دەگرن كەس ناتوانێت بوەستێتەوە بەرامبەریان بۆیە بیری لەڕاكردن دەكردەوە بۆ یەمەن وهاوشێوەكانی یەمەن.
- وە ئەوەش نیشان وهێماكانی لێتێكچوە بەتایبەتی ئەوان ناتوانن جیاوازی بكەن لەنێوان مزگێنیە ڕاست ودرۆكان، وە ناتوانێت جیاوازی بكات لەنێوان گوتەی هەڵە وڕاست؛ لەبەر ئەوە توشی سەرلێشێواوی بوون، بۆیە ئەوەی كە خۆی بەگەورە بزانێت لەسەر هیدایەت بۆچونەكان هێرشیان بۆبردوە بەوێنەی هێرشی بەردی منداڵان.

{هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا} [الأحزاب:١١] الله تاقیكردنەوە بەتاقیكردنەوەیەك كەدەبێتە هۆی پاكبوونەوەیان لەتاوانەكانیان وپلەیان پێی بەرزدەبێتەوە، پاشان فەرموی: {وَإِذْ قَالَت طَّائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا} [الأحزاب:١٣].

كۆمەڵێك لەوان گوتیان:
- شوێنتان نیە لێرە لەبەرزۆری دوژمن بۆیە بگەڕێنەوە بۆ مەدینە.
- وەگوترا: ناتوانن بجەنگن بۆیە بگەڕێنەوە بۆ ئەمان وداوای بەزەییان لێبكەن.. بەم شێوەیە بوو حاڵەكە كاتێك تەتارەكان هاتن هەبوو لەمونافیقەكان دەیگوت:
- دەوڵەتی ئیسلامی نەما پێویستە بچینە ناو دەوڵەتی تەتار.
- وە هەندێك لەتایبەتیەكان گوتیان: چیتر شوێنی دانیشتن نیە.
- وە هەندێك گوتیان: بەڵكو بەرژەوەندی ئەوەیە كە خۆمان ڕادەستیان بكەین هەروەك چۆن ئەهلی عێراق خۆیان ڕادەستكرد وچونە ژێر حوكمیانەوە...

تا ئەوەی شێخی ئیسلام گوتی: ئەم ڕوداوە چەند فەرمانێكی گەورەی تێدا بوو كە تیایدا لەسنوری خۆی تێی پەڕاند، وە لەسروشت لای دا، وە بۆ هەموو خاوەن بیرێكی ڕونكردوە كە الله خۆی پاڵپشتی ئەم ئاینە دەكات، وەیارمەتی خۆی بۆ ئەم ئومەتە ڕونكردوە دوای ئەوەی خەریك بوو كە ئیسلام لاوازبێت.

وە هۆكارە دیارەكان پچڕان، ودەسەڵاتی حیزبەكان نەما، دڵە سەربراوەكان پشتیان هەڵكرد، كۆمەڵێكی سەركەوتوو پێچەسپاو بوون الله دەرگاكانی ئاسمانی كردەوە بۆ سەربازە بەدەسەڵاتەكانی، كە ملی ئەهلی كوفر ونیفاقی كرد بە قوڕدا وە ئەوەی كردە نیشانەیەك بۆ باوەڕداران تا ڕۆژی دوایی... وتەكەی كۆتایی هات ﷺ.

وە كاتێك هەواڵ گەیشت كە تەتارەكان ئامادەكاری دەكەن بۆ غەزوەی شام خەڵكی ترسان، هۆكارەكانی گەیاندن گرانبوون تاوای لێهات بەكرێگرتنی ئەسپێك لە (حماسة) بۆ دیمەشق گەیشتە

مزگەوتی ئەمەوی لە دیمەشق دەکەوێتە ژێر دەسەڵاتی شەریعەت

دووسەد درهەم ئەوەش لەساڵی ٦٩٩ی کۆچیدا.

وە هەندێك لە فەرماندەكان وایان بینی كە قەڵاكان ڕادەستی تەتار بكرێتەوە بۆ پارێزگاری لە دانیشتوان، ئیبن تەیمیە وەستاوە لەبەرامبەریان وداوای لەخاوەنی قەڵاكە كرد كە ڕادەستی نەكەن هەتا ئەگەر ئەم قەڵایە یەك بەردیشی مایەوە؛ خاوەنی قەڵاكە بەگوێی ئیبن تەیمیەی كرد، ئەوەش بەرژەوەندی تێدا بوو بۆ موسڵمانان.

هەواڵی گەیشتنی سوپای میسڕی بۆ شام گەیشت، هۆڵای وئەو تەتارانەی لەگەڵیانبوون دەرچوون بۆ دیمەشق، دیمەشق مایەوە بێ سەرباز وپاسەوان، بانگكرا كە باخەڵكەكە دەرچن بەچەكەكانیانەوە وبمێنەوە لەشوڕا ودەرگاكان وپاسەوانی لە شار بكەن ئەوانیش دەرچوون بۆ سەر شوڕاكان.

ئیبن تەیمیە هەموو شەوێك دەسوڕایەوە بەسەر شوڕاكان وخەڵكی هاندەدا لەسەر ئارامگرتن وجەنگ وئایەتەكانی جیهاد وڕیباتی بۆ دەخوێندنەوە.

وە كاتێك ژیان گەڕایەوە بۆ دیمەشق ئیبن تەیمیە وهاوەڵەكانی دەسوڕانەوە بەسەر دوكانەكانی مەی فرۆشی وشوشەكانی مەییان دەشكاند، پاشان ئیبن تەیمیە دەرچوو لەگەڵ ئەثرەم -جێگری دیمەشق- بۆ شاری جەبیلە وكەسرەوان بۆ تەمبێكردنی ڕافیزە وباتینیەكان چونكە پاڵپشتی تەتارەكانیان كردبوو، وەهێرشیانكردبوە سەر موسڵمانان، سەرۆكەكانیان دەرچوون بۆلای ئیبن تەیمیە وگوێڕایەڵی وپەشیمانی خۆیان بۆی دەرخست، وە هەموو ئەوەی كەبردبوویان گەڕاندیانەوە، پاشان ئەثرەم گەڕایەوە بۆ دیمەشق، وە فەرمانی دەركرد كە خەڵكەكە چەكەكانیان بە دوكانەكانیانەوە هەڵواسن، وەفێری تیرئەندازەیی بن، وسەربازگەی ڕاهێنانی دامەزراند لە دیمەشق وە فەرمانی كرد بەزاناكان كە فێری تیرئەدازەیی بن بۆ خۆئامادەكردن بۆ هەر هێرشێك .

ئا بەم شێوەیە پێویستە لەسەر ئومەت لەكاتی خۆشی خۆی ئامادە بكات تا لەكاتی ناخۆشی ئامادەبێت ولەگەڵ ڕۆڵەكانی بێنە دەست وبەرگری بكەن وبەرپەرچی فێڵی دوژمنان بدەنەوە، وە لەساڵی ٧٠٢ی كۆچی تەتارەكان هاتنە ناو خاكی شام، خەڵك توشی پەشۆكاوی بوون، وە دەستیانكرد بەقنوت خوێندن لەنوێژەكان، پاشان یەكەم ڕوبەڕووبونەوە هێزی تەتارەكان هاتن بەسوپایەك ژمارەكەی حەوت هەزار جەنگاوەر بوو، كۆمەڵێك لەپاڵەوانەكانی شام بەرپەرچیان دانەوە كە ژمارەیان هەزاروپێنج سەد كەس بوو، الله سەربازەكانی خۆی سەرخست.
لەگەڵ نزیكبوونەوەی سوپای تەتار دوو سوپا پاشەكشەیان كرد، سوپای حەمەوی وحەلەبی پاشەكشەیان كرد بۆ حەلەب، پاشان ترسان كەتەتارەكان لەناكاو هەڵیانكوتنە سەر دابەزین بۆ دۆڵی (الصُفّر)، وە تەتارەكان گەیشتن بە حمص، پاشان ڕۆیشتن بۆ بەعلبەك، ترسی خەڵكی زیادی كرد، وە پڕوپاگەندە درۆكان بڵاوبونەوە، شێخی ئیسلام ڕۆڵێكی گەورەی هەبوو بۆ هێوركردنی خەڵكی وپارێزگاری ئەمنی ناوەخۆ.

پاشان هەندێك خەڵك كەوتنە گومان لەوەی كە جەنگی تەتار جائیزە یان نا؛ لەبەر ئەوەی ئەوان بەتەواوی ئیسلامی خۆیان

دەردەبڕن ئەو ڕوداوەش تەواو وەك ئەوەیە كە هەندێك دڵی داڕوخاو لەجەنگی سەربازەكانی تاغوتەكان دەیكەن.

ئیبن حەزم لە پەرتوكی (المحلی) دەڵێت: (تاوان گەورەترنیە لەدوای كوفر لەڕێگری كردنی خەڵكی لە جیهاد لەڕێگای الله وەفەرمان دەكات ئافرەت ڕادەستی دوژمنانی الله بكرێن) وتەكەی كۆتایی هات ﵀.

ئیبن تەیمیە بۆیان هاتە دەست وفەتوا بەناوبانگەكەی دا بۆ واجببوونی كوشتاری تەتارەكان، وەهەموو گومانەكانی دەوری ئەو بابەتەی لەگۆڕنا، وە دەیگوت: (ئەگەرمنتان بینی لەلای تەتارەكان وقورئانم لەسەر سەرم دانابوو بمكوژن؛ خەڵكەكە هاندران بۆ جەنگ ودڵەكانیان بەهێزبوو).

كاتێك تەتارەكان نزیكبوونەوە ئیبن تەیمیە چوە لای یەكێك لەفەرماندەكانی شام، وەگوتی: (ئەی فلان، لەشوێنی مردنم دابنێ) -واتا كامە شوێن لەمردن نزیكترە-.

ئەمیرەكە دەڵێت: تۆم گواستەوە بۆ بەرامبەری دوژمن كە ئەوان وەك كەفی سەردەریان لەزۆری، چەكەكانیان ئەوەندە زۆرە لەناو تۆز وخۆڵ دیارە، پاشان گوتم: ئەی گەورەم ئەوە شوێنی مردنە وە ئەوە دوژمنە لەژێر تۆز وخۆڵەوە بۆت هاتن، شێخ ڕوی كردە ئاسمان، وە چاوی خستە سەرئاسمان، وە ماوەیەكی زۆرلێوەكانی جولاند -دوعای دەكرد- پاشان هەڵی كوتایەرسەرتەتار، جەنگ توند بوو، گۆڕەپان گڕی گرت، پاڵەوانەكان ڕویانكردە جەنگ، تەتارڕایانكرد بۆشاخ.

پاشان شەوتاریك بوو وموسڵمانان گەمارۆی شاخەكەیان دا، دڵی تەتارەكان پڕبوو لەترس.

ئەی موجاهید؛
ئاین دانامەزرێت تەنها لەسەر شانی ئەوپیاوانە نەبێت كەتوانای هەڵگرتنی ئەمانەتیان هەیە، وە هەرگیز دانامەزرێت لەسەرشانی ئەوانەی بەدوای ئاسانكاری دەگەڕێن ولەژیانی خۆشدان، وە دوربێت كە لەسەر شانی ئەوان دابمەزرێت.

ئاینی گەورە دانامەزرێت تەنها لەسەر شانی پیاوە گەورەكان نەبێت، وە ئەو بەرپرسیاریەتیە گەورەیە كە ئاسمانەكان وزەوی هەڵیان نەگرت، ناكرێت جگە لەئەهلی وپیاوی خۆی هەڵیبگرێت.

إن كنت تنوح يا حمام البان للبين * فأين شاهد الأحزان**
أجفانك للدموع أم أجفاني * لا يُقبل مُدّع بلا برهان**

چۆن ئیسلام دادەمەزرێت ودەگەڕێتەوە بۆ شكۆمەندی وعیزەتی خۆی وەك شكۆمەندی ئەبوبەكری صدیق لەڕۆژی خۆی، كاتێك ئەو پیاوە گەورە دڵنەرم وگرینۆكە لەیەكێك لەگەورەترین هەڵوێستەكانی سوێندی خوارد وگوتی: **(سوێند بەالله جەنگی ئەوە دەكەم كە جیاوازی بخاتە نێوان نوێژوزەكات؛ زەكات حەقی سامانە، سوێند بە الله ئەگەریەك حەبلم پێنەدەن كەدەیاندا بە پێغەمبەر ﷺ جەنگیان دەكەم لەسەر ئەوە).**

چۆن ئیسلام دادەمەزرێت بێ هەڵوێستێك وەك هەڵوێستەكەی ئەنەسی كوڕی نەضر كە گوتی: (ئەگەر الله ڕێگەی دام جەنگی موشریكان بكەم ئەوە نیشاندەدەم كەچی دەكەم)، بەشداربوو لە ئوحد جەنگی كرد تا كوژرا كە هەشتا وشتێك شوێنی لێدانی تیر وشیر بەجەستەی بینرا.

وە پێغەمبەر ﷺ لە پەروەردگاری دەپاڕایەوە: (پەروەردگارا من داوای پێچەسپاوی لەفەرمانەكان وپێداگری لە چاكسازی وڕاستیت لێدەكەم).

بەڕاستی ورە بەرزی لەدڵ دەكوڵێت بەوێنەی كوڵانی ئاو لەناو مەنجەڵ، وە ئەو خاوەنەكەی هاندەدات لەسەر كارە گرنگەكان لە بەیانیەوە تا ئێوارە تا وای لێدێت هەروەك شافیعی ﵀ دەڵێت: (پشودان بۆ پیاو بێئاگاییە).

ئەوە هاوەڵی بەڕێز عبدالله كوڕی جەحش لەگەڵ سەعدی كوڕی ئەبو وەقاص ڕۆیشت پێش غەزوەی ئوحد، وەڕێككەوتن كە هەریەكەیان دوعایەك بكات وئەوی تریش بڵێت ئامین دوعای عبدالله كوڕی جەحش ئەوە بوو:
(پەروەردگارا توشی پیاوێكی توندم بكەی جەنگی لەگەڵ بكەم، توند بێت لەجەنگ شەڕی لەگەڵ بكەم وشەڕم لەگەڵ بكات، پاشان بمگرێت ولوت وگوێم هەڵدڕێت، وە ئەگەر بەیانی پێت گەیشتم پێت گوتم ئەی عبدالله لەبەرچی لوت وگوێت هەڵدڕاوە؟ من دەڵێم: لەپێناو تۆ ولەپێناو پێغەمبەرتۆش بڵێی ڕاستت كرد). چ لەم دوعایە گەورەترە، وەچ لەم دوعایە جوانترە..

ئەوانە گیانانێكن هەموو شتیان فرۆشتوە بۆپەروەردگاریان، تاڵ لای دەبێت بەشیرین... ئەوەش لەم پیاوانە دێتە جێ كەتامی ڕێگا وشیرینیەكەی چەشتبێت، جگە لەڕەزامەندی الله هیچ شتێكی تر گرنگ نیە لای، وەهیچ شتێك گرنگ نیە لای جگە لەوەی شاد بێت بەدیداری الله لەكاتێك كە ئەوكوژرابێت لەڕێگاكەی.

كوان وێنەی ئەوانە، كێ بۆمان هەیە بەوێنەی ئەحمەدی كوڕی حەنبەل وئیبن تەیمیە وعیزی كوڕی عبدالسلام؛ ئاڵای جیهاد هەڵگرن لەڕێگای الله، وە دوژمنانی الله داپڵۆسن، بەڕاستی زاناكان گۆڕەپانەكانیان جێهێشتوە، وە وازیان هێناوە لەسەركردایەتی كاروان، لەسەریان قورس بوە كە گیانیان ببەخشن لەبەر الله، ئەوەش نا بەڵكو هاواریان كرد بەسەر موجاهیدان، وە تانەیان لێدان، گوێبیستیان نابیت تەنها لەدژی موجاهیدان نەبێت..

ئەوەش هەموو لەژێر باڵی: **سیاسەت وبەرژەوەندی.**
وە من نازانم ئەوانە تاکوکەی وازدێنن لە ((زانستی دۆڕان، وتێگەیشتنی لاوازی وترس)).

ئایا گوێبیست نەبوون چۆن ئیدانەی سەربڕینی (بیرغ)ی ئەمریکیان کرد، دەستپێشخەریان کرد لەبەر ئەوەی ئەوان پێش ئەوە کوشتاری کافریان بەشتێکی گەورە دانابوو، وە هەوای شکۆمەندیان هەڵنەمژیبوو وەسەریان بەرزنەبوو بەمانای ئیمان کە باوەڕدار سەری پێی بەرزدەبێت بەسەر نەزانی ئەوهلەکەی: {وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ} [المنافقون:٨].

گرتوخانەی کامپ بوکا کە کافران تیادا ئەشکەنجەی براکانمان دەدەن

وێنەی ئەوان شایانی ئەوە نین کە خۆیان دابنێن -کە ئەو بەندەیەکی زەلیلە- گەورەیەکی ئەمریکی سەربڕێت.
بەڵێ.. ئەوان لەشیری زەلیلیان لەمەمکی دایکیان خواردەوەچوە ناوقوڵایی مێشکیانەوە، چۆن دەتوانن بیگۆڕن.

ئەوە ڕاستیەکی تاڵە ئاشکرایە پێوەیان، بەڵام ئەوان بەجلی فیقهـ دایدەپۆشن، وە پێشکەشی دەکەن بەجلی ڕەنگاوڕەنگی دانایی؛ وایان داناو درۆیان کرد کە گوایە ئەم کارە وێنەی ئیسلامی ناشرین کردوە لەچاوی ڕۆژئاواییە خاوەن هەستە ناسکەکان، وە هەموو جیهان دڵی ناخۆش بوو بە تاوانەکانی ئەبو غرێب وگوانتانامۆ، ئەو کردەیە هات وکارێکی نەرێنی کردە سەر بیروبۆچوونی گەلانی جیهان.

بەڵکو سەگی ڕۆم پاڵشتی لەناو گەلەکەی لەکەمترین ئاست بوو ئەو کردەیە هات وپاڵپشتەکانی زیادی کرد، وەك بڵێی کە ئازادەکانی جیهان بەگومانی خۆیان شمشێرەکانیان ڕاکێشابوو وکەتیبەکانیان پێك هێنابوو وگەردەنیان بەرزکردبویەوە بۆ ئازادکردنی عێراق وئازادکردنی ئازادەکان وجەرگ سوتاوەکانی گرتوخانەی ستەم.

ئەوە جێگای داخە بەڕاستی وە ئەوە جێگەی سەرنجە ئەوەیە کە ڕاگەیاندنی خاچپەرستی کافرتوانی پێ بنێتە ڕۆڵەکانمان وکاریگەری بکاتە سەر کەسایەتی موسڵمان، لەمیانەی بڵاوکردنەوەی ترسێکی زۆر، وە کەناڵە عەرەبیەکان وجیهانیەکان سەرکەوتووبون لە شوشتنەوەی مێشکی ئەو موسڵمانانە وکاریگەری سەر بیرکردنەوەیان، دابەزاندنی فیترەتیان، وپیسکردنی پێداگری وشکۆمەندیان.

پاك وبێگەردی بۆ الله دوژمنی خاچپەرستی قین لەدڵ بەپیلانێکی ترسناك هات بۆ دەستگرتن بەسەر ئومەت وجێگیرکردنی جوولەکە، جەنگی شەریعەتی کرد ودەستی برد بۆ بەرژێیەکانی وئابڕوی تکاند وزەلیلی وکەمایەتی چەشت بەخەڵکی، وە ئومەتەکەم لەدورەوە چاودێری دەکات جگە لە لەخۆدان وهاوار هیچی تر نازانێت.. بێتوانایە لەشکاندنی کۆتی زەلیلی کە هیوای بۆخوازراوە لەسەردەمێکی درێژەوە.
بەڕاستی نەوەیەك دروست بوو کە ئاوی زەلیلی نۆشیوە جلی شەرمەزاری لەبەرکردوە، کێشانەکەی پێچەوانە بوە وە زۆر بەگەورەیی گۆڕا، پێوانەی تێگەیشتن وهیدایەتی ئاسمانی لەدەستدا، هەروەك ڕاستگۆی بەڕاستدانراو:
(فیتنە بۆ دڵەکان دێت بەوێنەی قەمیش چۆن یەك لەدوای یەك دێت، هەر دڵێك لای ناخۆش بوو خاڵکی سپی دەچێتە سەر، وە هەر دڵێك توشی فیتنەکە بوو خاڵکی ڕەشی دەچێتە سەر، تا ئەو دڵە دەبێت بەدوو دڵ: سپی پاك وپوخت کەهیچ فیتنەیەك لەئاسمان وزەوی، وە ئەوەی کۆتایی ڕەش دەبێت بەوێنەی جامێك کەپڕبێت دواتر لەژێرەوە بیکەیتەوە هەمووی دەڕژێت وهیچی تیا جێگیرنابێت، نە دەزانێت چاکە چیە ونەرێگری لەخراپە دەکات، جگە لەوەی لەگەڵ ئارەزوی بێتەوە).

ئەوە ئەبوبەکری صدیقی بەبەزەیی ودڵسۆز -بەدایك وباوکمان بێن بەقوربانی- ڕێگەیەکی ڕۆشنمان نیشاندەدا، وە سونەتێکی ڕوون کاتێك: نامەیەکی بۆهات لەدیلێکەوە کە تیایدا داوای لەگەلەکەی دەکرد کە فیدیەی بۆبدەن بە فلان شت وفلان شت، گوتی: (بیکوژن.. کوشتنی پیاوێکی موشریك لام خۆشترە لە فلان شت وفلان شت).
هەندێك کەس ویستیان ببن بەناوەندێك بۆ ڕزگارکردنی ئەو

ئەمریکیە وە ئەوەی لەدەستیان هات بەخشیان لەسەروەت وسامانیان -لەگەڵ ئەوەی زۆر پێویستمان بە سەروەت وسامان هەبوو تاکاروانی جیهادی پێ ڕێك بخەین- بەڵام تۆڵە ویستمان تۆڵە بکەینەوە بۆ ئەو خوشکانەمان وە تۆڵە بکەینەوە بۆ ئومەتەکەمان.

وە ئێمە بەڕاستی بەڵێنمان بە الله داوە کە سونەتی ڕزگارکردنی دیل بکەین، وپابەند بین بە ڕێبازی خەلیفەکانی ڕاشیدین.

ئایا پێغەمبەری ﷺ بەبەزەیی ودڵنەرم نەیفەرموو: (سوێند بە الله بەسەربڕین بۆتان هاتووم)، دڵی ئەو خۆبەزلزان ودڵڕەقانەیانەی

ئەمریکی خاچپەرست نیکۆلا برغ کە ئەبو موصعەبی زەرقاوی سەری پەڕاند

قورەیشی پڕکرد لە ترس، هەڵسان وترسان، دەستیانکرد بەڕازیکردنی وداوای بەزەییان لێدەکرد، بەڕاستی پێش ئەوە سوکایەتی وگاڵتەیان پێدەکرد.

وە دەڵێین ئەگەر ئومەت شمشێرەکانی تیژکردەوە، وەڕۆیشت لەسەر سەرە پێکانی، وەسوپای کۆکردەوە، وە جوڵا لەسەر واشنتۆن بۆ تۆڵەسەندنەوە، وە ئەو ڕوداوەی سەربڕین هات وئاراستەی بایەکەی پێچەوانەکردەوە وسوپاکەی تێکدا.. ئەوە شتێکی تربوو، بەڵام کوا ئومەتەکەم لەوەی کە بەموسڵمانان دەکرێت لە عێراق وفەلەستین وئەفغانستان وئەندەنوسیا وشیشان وجگە لەوانەش.. ئەی ئومەتەکەم ئایا تەنها دەزانی بگری وبناڵێنی، وخۆپیشاندانی سلمی بکەی وداخ هەڵکێشی وئیدانە بکەی.

ئەو سوپا خۆپێشاندەرانە چیانکرد بۆ ئەفغانستان؟؟

وە ئەگەر ئومەت هیچی نەکرد بۆ ئافرەتانی سرایفو وئەندەنوسیا وکشمیر وفەلەستین وعێراق ئابڕویان پیس دەکرێت دەبینرێت ودەبیسترێت لای هەموو ئومەت؟؟ سوێند بە الله ئەگەر کەمێك غیرەت وهاوشێوەکانیمان مابێت بۆ خوشکە ئازادەکانمان ئەوە نەماندەتوانی بەخۆشی بخەوین، وە لەسەرجێگا چێژمان وەرنەدەگرت لەئافرەتەکانمان تا ئەو جەرگ سوتاوانەمان ڕزگارنەکردبا.

هاوار بۆتۆ ئومەتەکەم.. ئابڕوت بەدەستی بەندەی خاچە یاری پێدەکەن وهیچ وەڵامدەرەوەیەکی بۆ نیە.

قد استرد السبايا كل منهزم * لم يبق في أسرها إلا سبايانا**
وما رأيت سياط الذل دامية * إلا رأيت عليها لحم اسرانا**
وما نموت على حد الظُبى أنفاً * حتى لقد خجلت منا منايانا**

وە بۆ بەرزکردنەوەی ورەکان، چاوڕونی موەحیدان لە ڕۆژهەڵات وڕۆژئاوای زەوی؛ سوربووین لەسەر ئەوەی کە ئەم کافرە ئەمریکیە بکوژین هەرچەند بەکێشی خۆی زێڕمان پێبدەن..

بەڵکو ئێمە بەڵێنمان دا بە الله کە دیل بەرنادەین بەپول لەگەڵ ئەوەی داندەنێین کە ئەوە جائیزە، بەڵام تا دوژمنانی الله بزانن کە هیچ سۆز وبەزەییەك لەدڵمان دانیە بۆیان.

یان ئازادکردنی دیل..
وە یان سەربڕین..

وە زۆر سەیرم پێدێت کە تێپەڕنابێت بەسەر هەڵوێستی ئەم دۆڕاوانە ئەوانەی ترسنۆکن ئەوانەی کە ئاینی ئێمەیان مراند وڕازی بوون بە زەلیلی، وەلەسەروی هەموویانەوە (حارث الضاري) ئەمینداری گشتی دەستەی زاناکانی موسڵمانان لە عێراق، کە لەهەندێك لەدانیشتنە تایبەتیەکانی بەڕاشکاوانە ڕایگەیاند کە ناتوانێت چیتر سەری بەرزبکاتەوە بەهۆی سەربڕینی ئەم ئەمریکیە وبەگاورکراوەکەی کۆریای باشور، منیش پێی دەڵێم:

بەڕاستی پێش ئەوە گومانم وابوو تۆ گۆڕهەڵدەکەنی وتیای دەخەوی تا مردن یەخەت دەگرێت ئەوەش لەشەرم وبێتوانایت لە سەرخستنی خوشکە موسڵمانەکانت ئەوانەی کە ئابڕویان دەتکێنرێت لە گرتوخانەی ئەبو غرێب کە سەدان مەترێك دورە لەماڵەکەت.

یان تۆ سوێند دەخۆیت کە عەگال لەسەرت نەبەستیت وخواردن تام نەکەی وفرمێسکت نەسڕیتەوە تا ئەو خوشکانەت ڕزگارنەکەیت یان بکوژرێیت لەپێناوی.. بەڵام بەداخەوە هیچ یەکێك لەمانە ڕوینەدا..

ئامانجی جیهادەکەت ئەوەیە کە پەتی خۆشەویستی لەگەڵ ڕافیزە درێژبکەیەوە.

ئایا یادی ئەو هەڵوێستە شەرمەزاریەت نیە کە زەلیلی کردی تا ڕۆژی دوای کە چاوپێکەوتنێك کۆی کردنەوە لەگەڵ (جەواد خالیسی) پێت گوت: (گوێبیستی ئارامگری و توندیت بوو زۆرم کرد لەخۆم کە ئەگەر پێت گەیشتم سەرت ماچ بکەم ئەوە ئێستا کاتی

جێبەجێکردنی بەڵێنەکەمە)، پاشان دەستپێشخەریت کرد وسەرێکت ماچکرد کەپڕیەتی لەقینە بۆسەر ئەهلی ئیسلام، سەرێك زمانی ناکەوێت لەتانەدان لە ئابڕوی پێغەمبەر ﷺ.

سوێند بە پەروەردگارت پێم بلێ.. بەچ رویێك لەڕۆژی حەشر دەگەی بەپێغەمبەرەکەت.

بەڕاستی توند وتۆڵ بوویت لەسەر ئەهلی ئیسلام کاتێك هێما وپیاوەکانی جیهادت تۆمەتبارکرد بە بەکرێگیراوی..

بەڵام کەسێکی لەسەرەخۆو هێور بویت لەگەڵ ڕافیزە، مزگەوتی ئێمەت پێشکەشکردن بەگومانی خۆت ئەوە تەنها بەردێکە ودەتوانرێت مزگەوتی تر بونیات بنرێت.

سکاڵای ئێوە دەبەمە لای الله، وەلەبەر دەستەکانی دەتانوەستێنم وپرسیارتان لێدەکەم، وحسبنا الله ونعم الوكيل.

وە تۆ زۆرسەیری لەخۆڕاگری وهێوریت لەگەڵ دوژمنانی ئاین لە جەنگی موسڵمانان، بەخشینی گیان ودڵ وکاتەکانیان لەرێگای سەرکەوتنی پوچیەکەیان.. وە الله تعالى دەفەرموێت: {وَانطَلَقَ الْمَلَأُ مِنْهُمْ أَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَىٰ آلِهَتِكُمْ إِنَّ هَٰذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ} [ص: ٦]. واتا: دەسەڵاتدار وگەورەکانیان ڕۆیشتن بۆ لای یەکتر، داوای پابەندی وخۆگریان دەکرد، لە پێناو بتەکانیاندا ودەربارەی بانگەوازی یەکخواناسی دەیانوت: بەڕاستی ئەمە شتێکە مەبەستێکی تیادایە (کە ببێتە گەورە)!!...

ئەوان بیابان ودەشتایی دەبڕن بەکەشتیگەل وسوپا زۆرەکەیان لەبەر خاتری بڵاوکردنەوەی بیروباوەڕە پوچەکەیان وڕاگرتنی خوێنیان، وەگیانیان دەبەخشن لەپێناو باتیڵەکەیان.

بەڵێ.. بەڕاستی ڕۆژنامەی (دەیلی تەلەگراف) -بەریتانیە- ڕاپۆرتێکی بڵاوکردەوە تیایدا ئاماژەی دەدا بەوەی کە عێراق بوەتە لەوەرگایەك بۆ هەڵمەتی بەگاورکردن، وەئاماژەی دا کە ئەندامەکانی بەگاورکردن لەنەتەوە یەکگرتوەکان دەستیانکردوە بە هەڵمەتی بەگاورکردن لەژێر ناونیشانی (ڕزگارکردنی گیان لە عێراق) کاتێك یەکێك لە سەرکردەی کۆمەڵەکان دوپاتی کردەوە کە داگیرکردنی عێراق لەلایەن ئەمریکاوە دەرفەتێکی مێژوویی دەستکەوت بۆ ڕێنمونیکردنی ئەو کەسانەی سەریان لێشێواوە لەعێراق جا موسڵمان بێت یان گاورە ئەرثۆکسەکانی ڕۆژهەڵات بێت.

وە بەرپرسی ئەنجومەنی بەگاورکردنی جیهانی (جۆن برادی) بەرپرسی بەگاورکردن لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست کەئەندامەکانی کڵێسای (المعمدانية) کە ژمارەیان گەیشتبوە شازدە ملیۆن کڵێسا داوای لێکردن پێش جەنگ کە بەردەوام بن لە دوعا لەپێناو فەتحکردنی عێراق.

وە جۆن حەنا -یەکێکە لەبەگاورکەرەکان- دوای ئەوەی سەردانی عێراقی کرد گوتی: بەرپرسیاریەتیەکی گەورەیە لەسەر شانی بەگاورکەرە ئەمریکیەکان، دەرگاکان هەموو کراوەن، وە هۆکارەکانی بەگاورکردن بەردەستە، وە پاڵپشتی سەربازی بەردەستە بۆ ڕزگارکردنی عێراقیەکان لە نەریتە دوژمنکاریەکانی ئاینی گاور وگاورەکان.

ناپاك حارث الداري، سەرۆکی پێشووی دەستەی زانایانی ئیسلام لە عێراق

داستانەکانی موسڵ

لەماوەی 9 مانگ

لە 17 موحەڕڕەم تاوەکو 17 شەوال 1438 ک

کوژرانی زیاتر لە
11700
لە موڕتەدانی ڕافیزە وپێشمەرگە

وە دەیەها هەزار لە بریندار و کەم ئەندام

تێکشکاندن وپەکخستنی
2622
ئامێری سەربازی

لەوانە
1629
کوژران بەقەناس

جێبەجێکردنی
482
کردەی شەهادەتخوازی

ئامێرە تێکشکاوەکان

167
زرێپۆشی BMP

44
تانکی ڕوسی

1049
هەمەر

76
تانکی ئەبرامز

841
ئامێری جۆراوجۆر

خستنە خوارەوە وپێکانی

103
فڕۆکەی چاودێری

15
فڕۆکەی پەروانەدار

النبأ

جەنگی ڕەققە دەبێت بەئاگرێك

خاچ وئەهلەكەی دەسوتێنێت

كاتێك جەنگ گەرم دەبێت لە یەكێك لە لاكانی شاركە ئێستا بوەتە گۆڕەپانێك بۆ ئەوانەی یەكێك لەدوچاكەكەیان دەوێت وە بوەتە گۆڕستانی مورتەدان وهاوپەیمانەكانیان، ئەوەی جەنگی موسڵی بینیبێت بەدڵنیاییەوە دەزانێت كە جەنگی ڕەقە تەنها زەرەرمەندی وپەشیمانی بۆ مورتەدان ویارمەتیدەرەكانیان دەهێنێت، كافران یەك بست پێشناكەون بۆ خاكی ئیسلام ئیلا گریانیان هەڵدەستێت بۆ ئەو خوێنانەی كە ڕژاوە وبوەتە قوربانی بۆ سەربازانی خاچپەرست هەروەك خوێنی ڕافیزە ڕژا لە موسڵ، وە هیچ ماڵێك دانابڕێت لە گریانیان، بەویستی اللە ﷻ.

وە بەیارمەتی ورێزی اللە توانیمان كە لێدوانێك بكەین لەگەڵ فەرماندەی سەربازی گشتی لەشاری ڕەققە كە حاڵی برایانمان لەم جەنگە بۆ خوێنەری گۆڤاری (ڕۆمیە) ڕوندەكاتەوە.

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده... أما بعد:

باسی ویلایەتی ڕەقەمان بكە وەگرنگی ستراتیژیەكەی وحاڵی سەربازی ئێستا و ورەی موجاهیدان لەویلایەت؟

ڕەققە تایبەتیەكی تری هەیە پێش گرنگی ستراتیژی وسەربازی، ئەویش یەكەم شار بوو كە اللە ﷺ بۆ موجاهیدانی فەتحكرد، وە تیایدا عەقیدەی تەوحیدی پاكی بڵاوكردەوە وجەنگی هەموو جۆرە كوفرێكی تیادا كرد، وە ئەوە شوێنی دەرچوون ودرێژبوونەوەی دەوڵەتی ئیسلامی بوو، وە ناوەندی كردەكانی خیلافەت بوو لە بەرە جیاكان...

بەڵام بەنیسبەتی گرنگی ستراتیژی ئەوە ڕەققە شوێنێكی جوگرافی ناوەندی هەیە لەنێوان خاكی توركیا وناوچە گرنگەكانی خاكی شام، وە دەكرێت بەناوەندێكی گرنگی ئەو شارانە دابنرێت كە كەوتونەتە باكوری فوڕات.

هەرچی ورەی موجاهیدانە ئەوە ورەیان بەرزە وویستیان هەیە بۆ جەنگ، ئەوەش بەفەزڵی اللە، وە دوو مەبەستیان هەیە وسێیەمی بۆنیە؛ یان شەهیدی ودیداری پەروەردگار، یان سەركەوتن وفەتح وتەمكین، بەویستی اللە.

ئەبو موعاذی تونسی کە کردەی شەهادەتخوازی جێبەجێکرد لەسەر مورتەدانی پەکەکە

ئامانجی ئەو هەڵمەتەی سەر شاری ڕەققە لەلایەن خاچپەرستان وبەرکرێگیراوەکانیان؟

بەڕاستی ئامانجی سەرەکی لەم هەڵمەتە خاچپەرستیە دەستگرتنە بەسەر ئیسلام وئەهلەکەی، وە مورتەدکردنەوەی خەڵکی لە ئاینەکەیان دوای ئەوە کە تەوحیدیان بۆ هات ئەوەش دوای ماوەیەکی زۆر کە خەڵك تیایدا بێ ئاگابوون لە تەوحید.

وە ئامانجە دیارەکانی سەربازی هەڵمەتەکەی سەر ڕەققە ئەمانەن:

دورخستنەوەی موجاهیدان لە ناوەندی ژیان لە یەکێك لەلاکانی ئابوری وسەربازی وغەیری ئەوانەش.

دەرکردنی موجاهیدانی دەوڵەتی ئیسلامی لە گەورەترین شاریان، بەگومانی ئەوەی کە ئەوە ژمارەی پەیوەندیکەران بەدەوڵەتی ئیسلامی کەم دەکاتەوە.

هەڵێك دەدات بەمولحیدەکان بۆ دامەزراندنی دەوڵەتۆکەکەیان لەنزیك خاکەکانی تورکیا، ئەوەش گومانیان وایە کە ئەوە دەبێتە ڕێگر لەچونی موجاهیدان بۆ ئەوروپا لەڕێگای پەڕگەکان.

گەیشتنی خاچپەرستان بۆکەناری ڕوباری فوڕات ودەستگرتن بەسەر دیارترین شار تیایدا کە ئەویش شاری ڕەققەیە وە دەستگرتن بەسەربەنداوە گرنگەکان.

گەمژەیی ڕۆژئاواو ڕۆژهەڵات بەوەی کە ئەگەر خاچپەرستان ومولحیدەکان دەستیانگرت بەسەر ڕەققە، ئەوە لێدانێکی کوشندە دەبێت لەموجاهیدان وکاردەکاتە سەر خیلافەت لەسەر خاکەکەی، بەڵام بێهیوا بوون دۆڕاون بەویستی الله، دەوڵەتی ئیسلامی باقیە تا ڕۆژوی دوایی بەویستی الله.

چۆن ئامادەکاری کرا لەلایەن سەربازانی خیلافەت وسەرکردەکانیان بۆ بەرگری لە ویلایەتەکە بەگشتی و لەشاری ڕەققە بەتایبەتی؟

الله تعالی بۆ هۆکاری جەنگ وبەرپەرچدانەوەی هەڵمەتی خاچپەرستی وزیانگەیاندن بەدوژمنانی ئاسانکرد؛ موجاهیدان لە ویلایەتەکە دەستیانکرد بە هەڵمەتی مژینی هێزی خاچپەرستی لەڕێگای بەرگری وهێرشی پێچەوانە ولێدانی دوژمن لەناو لانەی خۆی، وە دانانی بۆسە لەناوچەکانی دوژمن و ئەو ناوچانەی کە کافران ئەگەری هەیە بچنە ناوی، وە ئەم چالاکیانە کاریگەری گەورەیان هەبوو لەسەر کافر ومورتەدان، کەوا دەردەکەوێت لەکاروانەکەی وتەوت وخەمۆکی دروست بوە، وە ترس بە نێوچەوانیان دیارە وە ترس دڵەکانیانی پڕ کردوە.

وە لەگرنگترین ڕێگاکانی بەرگری دژی پێشڕەویکردنی مورتەدان بۆمبڕێژکردنی ئەو شوێنانەیە کە ئەگەری هەیە ئەوان پێشڕەوی بۆ بکەن، وە بەتایبەتی شوێنە ستراتیژیەکان، یان ئەو شوێنانەی کە دوژمن دەیەوێت سەرکەوتنی خەیاڵی تێدا تۆماربکات، وە لەهۆکارەکانی تر بڵاوکردنەوەی دەستەی قەناس بەدەستانە بەهەموو جۆرەکانی قورس وسوك لە شوێنە ستراتیژیەکان کە دوژمن تیایدا دەردەکەوێت، وە ئەو ناوچە بەرزەکان وجگە لەوانەش.

وە بەهەمان شێوە هۆکارێکی تر سەیارە بۆمبڕێژکراوەکانە کە هێرش دەکاتە سەرگردبونەوەکان و ئەو سەیارانەی کە چەکی وەك قازیفە وجۆرەکانی تر پێیان ناگات.

وە برایان پشتیان بەستوە بەخۆ حەشاردان وەك هۆکارێکی سەرکەوتنی جەنگەکە، وە برایان بەهەمان شێوە هەڵساون بە دابەشکردنی شارەکە بۆکەرتەکان وکەرتی بچوك کە خۆی

یەکێك لەکارگەکانی دروستکردنی چەکی دەوڵەتی ئیسلامی

خۆی بەڕێوەببات لەکاتی فریاکەوتن، وە مامەڵەکردن لەگەڵ ئامانج، بەهەمان شێوە کە ئازوقە وزەخیرەی خۆی هەبێت بەجۆرێك پێویستی بەکەرتی تر نەبێت، وە خاوەنی ڕێکخستن وهەڵوێستی خۆی بێت لەسەر کارکردن.

بەهەمان شێوە لەهۆکارەکان دانانی کارگەی چاکردنەوەی چەکە بەهەمان شێوە دروستکردنی دوای ئەوە دەوڵەتی ئیسلامی جێگیربوو -بەفەزڵی الله- لە لێهاتوویی لە پەرەپێدانی چەك جا چەکی ئاسمانی بێت یان فڕۆکەی بێفرۆکەوان بێت یان دژەکانی باڵەخانە ومۆڵگەکان یان چەکی قەناس وبێدەنگ، بەهەمان شێوە بۆمبەکان... وە جگە لەوانەش لەم چەکانەی الله منەتی کردوە بەسەر بەندە موجاهیدەکانی و ئەوانیش ئاشکرایان نەکردوە.

براکانمان لەموسڵ ودەوروبەری کافران وموڕتەدانیان توشی شەکەتکردن کرد، وە کافران چەندین جار بەڕاشکاوانە ئەوەیان ڕاگەیاند کە جەنگی ڕەقە بەهەمان شێوە جەنگێکی درێژخایەن دەبێت، کاریگەری جەنگی موسڵ لەسەر جەنگی ڕەقە چیە؟

بەڕاستی برایان لە موسڵ کاریگەریەکی زۆریان جێهێشتوە بۆ سەر تەواوی ویلایەتەکانی دەوڵەتی ئیسلامی، ئەوەش لە گەورەیی خۆڕاگریان وزیانگەیاندنی گەورە بە دوژمنانی الله، لەگەڵ کۆبونەوەی کافران لەسەریان، بەڕاستی برایان لەموسڵ هۆکاری نوێیان دەرخست بۆ جەنگ گەورەترین سیستەمی تاغوتیان خستە سەرسامیەوە، لەگەڵ هێنانی هێزی ئەو نەتەوانە بەهێزێکی زۆر گەورە وپێشکەوتو لەڕوی سەربازیەوە، هەروەك الله ﷻ منەتی خستە سەر برایان لە موسڵ بەهۆکاری ئاسان بۆ زیانگەیاندن بە کافران وموڕتەدان کە توشی شۆکی کردن.

ئەزمونی سودی گەیاند بەهەموو برایان لەڕوی ئیمانی وسەربازی، بەڕاستی بیانوی خۆیان پێشکەشکرد بە پەروەردگاریان وەماندویان کردن بە کارەکانیان، الله پاداشتیان بداتەوە لەسەر ئیسلام وموسڵمانان بەچاکترین پاداشت.

وە ئێمە لەهەموو زەویدا مزگێنی دەدەین کە جەنگی ڕەققە وەك گەشتێك نابێت بۆ موڕتەدان ویارمەتیدەرەکانیان، بەڵکو دەبێتە ئاگرێك خاچ وئەهلەکەی دەسوتێنێت، وە دەوڵەتی ئیسلام شکۆمەند دەکات وئاڵاکەی بەرزدەکاتەوە، وە دەبێتە وانەیەکی قورس بۆ دوژمنانی ئیسلام بەویستی الله تعالی.

بینیمان کە خاچپەرستان هەڵسان بەچەندین کردەی دابەزین وە لەهەندێکیان شکستیان خوارد، سەرەتا بەفەزڵی الله، پاشان بەفەزڵی برایانمان ئەوانەی کە وەستان بۆ بەرپەرچدانەوەی کردەکانیان. باسی ئەو کردەمان بۆ بکە لە جەنگەکە وە لەبەرچی ئەوان پەنا دەبەن بۆ ئەم جۆرانە وە چۆن ئێوە ڕوبەڕوی دەبنەوە؟

سوپای خاچپەرستی ڕاهاتوە لەسەر بەرزکردنەوەی ورەی سوپا ڕوخاوەکەی ماوە ماوە، ئەوەش لەڕێگای کاروانی فڕۆکە زۆرەکانی کە خاوەنیەتی وە گەورەکردنی ئەم دابەزینانە

لەڕێگای ڕاگەیاندنە درۆزنەکانیان، ئەم دابەزینانە تەنها لەم ناوچانەیە کە لەبیابانن وهیچ مرۆڤێك وبەرد ودارێکی تیادا نیە، ئەو ناوچانەش ڕوبەرێکی گەورەن لە دەوڵەتی ئیسلامی هەروەك دەزانن، بەڵام سەبارەت بە کردە شکست خواردوەکانیان ئەوە الله ﷻ بۆ براکانمانی ئاسان کرد چەندین بۆسە دابنێن وچاوەڕوانی مورتەدان بکەن لەم شوێنانەی کە ئەگەری ئەوەی هەیە دابەزین ڕوبدات کە سوپای خاچپەرستان بێهیوا بوە لە دزەکردن بۆی، لەوانە بەنداوی فوڕات کە چەندین کردەی دابەزین شکستی خوارد لەئاسمانی وهەتا لەڕێگەی وشکانیش، بۆیە ئەم ئامادەکاریە کە الله بۆ سەربازەکانی خیلافەتی ئاسان کرد کە لێدانێکی کوشندە بدەن لە عەقڵی سەربازی کە لەڕێگایەوە دەیانەوێت جەنگەکە یەکلابکەنەوە لەڕێگای ڕوبەڕوبونەوەی ئاسمانی یان غەیری ئەویش لە هۆکارە فێڵاویەکان.

پەیامت چیە بۆ خاچپەرستان هاوکارەکانیان لەمورتەدان؟

بۆ سوپای خاچپەرستان وکاروانە لەناوچوەکانیان، هەروەك مێژوو ئەوەی غەزوەکانی موسڵمانانی تۆمارکردوە بۆ چەندین جار کەتیایدا سوپای خاچی تێکشکاندوە لەناو لانەی خۆیان وە لەکاتێك کە گەورەترین هێزیان هەبوە، وە الله بەندەکانی سەرخستەوە بەسەر کافران لەچەندین شوێن، وە شانی کافرانی خستۆتە بەردەمی موسڵمانان بەکوشتن ودیلکردن، وەی وای لێکردن کە لەماوەی پێشوو بەردەوام ڕابکەن بەدوای دانی جزیە بەموسڵمانان، تا ئەوان دەهاتن بەزەلیلی وبچوکی، ملکەچیان بۆ بەندە باوەڕدارەکانی الله دەردەخست، بەڕاستی الله ﷻ بەڵێنی خۆی دەباتە سەر لەم سەردەمە، وە دەچین بۆ ناو لانەیان هەروەك پێشوو چوین، وە الله دەمانکات بەمیراتگری ئەو خاك وشوێنانەی کە پێشتر نەچوینە ناوی، بەویستی الله تعالی، ئەوەش بەڵێنی (الله)یە الله بەڵێنی خۆی دەباتە سەر.

بەنداوی فوڕات، کە بەرپەرچی دابەزینی ئەمریکا درایەوە تیایدا

پەیامت بۆ ئەم مونافیقانە چیە کە لەناو ڕیزەکانمان دان وچاودێریمان دەکەن وهیواخوازن کە کافران سەرکەون بەسەرماندا وە حەزیان بە حوکمی دیموکڕاسیە؟

بۆ هەموو مونافیقێك کە خۆی دەشارێتەوە لەڕیزەکانی موسڵمانان وجلی ئەوان دەپۆشێت: تەوبە بکەن وبگەڕێنەوە بۆلای الله تعالی نەسوپای نێرەموك ونە تاغوتەکان سودیان نابێت بۆتان وە گاڵتە وگەپ سودی نابێت بۆتان، وە ئێمەتان بینی وئامادەی جەنگەکانمان بون چۆن ئێمە توندین لەگۆڕەپانەکان وبەهێزین لەجەنگ دواناکەوین لەغەزوە وبێئاگا نابین لە کافر وە مورتەدان لەیاد ناکەین هەرچەندە ماوەیەکیشی پێبچێت هەرچەندە باوەڕتان وابێت کە دواڕۆژ بۆ کافر ومورتەدانە، دۆڕان وزەلیل بوو گومانەکانتان، بەڕاستی الله خۆی سەرکەوتنی ئێمەی گرتۆتە ئەستۆ وە بەڵێنی شکستی داوە بەئێوە بۆیە بگەڕێنەوە بۆ لای الله تعالی، پێش ئەوەی زاڵبین بەسەرتان، ئێوە توندی ئێمە دەبینن چۆنین لەگەڵ کافر ویارمەتیدەرەکانیان، وە ئێوە هەرچەندە خۆتان حەشاردەن لەنێو موسڵمانان وجلی ئەوانتان پۆشی، بەڕاستی الله ﷻ ئابڕوتان دەبات وخراپەتان بەدەردەخات.

وە پەیامێك ئاراستەی تەواوی موجاهیدان دەکەم لەهەموو بەرە جیاوازەکانی، براکانم الله بتانپارێزێت وچاوی لێتان بێت بزانن کە سەرکەوتنی موجاهیدان دوای ئارامگری ئەوە ڕێبازێکی گەردونیە وە سونەتی الله ناگۆڕێت، بەڵام ئارامگری وپێچەسپاوی تەنها وشە نیە بەڵکو دەستگرتنە بەپشکۆی ئاگر تا ئەوەی فەرمانی الله تەواو دەبێت، وە کەس ڕزگاری نابێت وپێچەسپاو نابێت تەنها ئەوە نەبێت کە هۆکارەکانی بۆ گرتبێتەبەر.. وە چاکترین هۆکاریش باوەڕوتەقوایە بۆعەزیزی وەهاب..

إذا اشتَدَّت رياحُ اليأْس فِينا ** سَيعْقُبُ ضيق شِدّتِها الرّخاءُ

لنا بالله آمالٌ وسلوى ** وعند الله ما خابَ الرّجاء

ئافرەت لە مزگەوت
حوکم وئاداب

زۆرێك لە ئافرەتانی موسڵمان ئەم فەرمودەیان لەبەرە کە دەفەرموێت: (ڕێگری ئافرەتان مەکەن لە مزگەوتەکان) کە هەردوو شێخەکە گێڕاویانەتەوە، بەڵام کەمن لەوانەی کە حوکمەکانی مزگەوت ودەرچوون بۆی و نوێژکردن تیایدا بزانن، ئەی ئافرەت ئەگەر هەر ویستت بچیت بۆمزگەوت، ئەم دێڕانەت پێویستە، بەڵکو سودت پێبگەیەنێت ودورتبخاتەوە لە حەڕامەکراوەکان.

ئەسڵ لە ئافرەت ئەوەیە کە لەماڵەوە بمێنێتەوە

بزانە خوشکی موسڵمان -الله سەرکەوتوت بکات بۆ هەموو چاکەیەك- کە ئەسڵ وایە کە ئافرەت لەماڵی خۆی جێگیربێت، وە نوێژکردنت لە ماڵەوە چاکترە لە نوێژکردنت لەمزگەوت.

هەروەك ئەوەی ورد بێتەوە لە فەرمودەی پێغەمبەر ﷺ: (ڕێگری ئافرەتان مەکەن لە مزگەوتەکان) دەبینێت کە نەهی کردنی پێغەمبەر ﷺ لە ڕێگری کردنی ئافرەتان لەبەرئەوە نەبوە کە ئەوان لەمزگەوت نوێژبکەن، وە فەزڵی ئەوەشی باسنەکردوە وەك ئەوەی کە بۆپیاوان باسکراوە، بەڵکو لە فەرمودەی عبدالله کوڕی عومەڕ (الله لەهەردووکیان ڕازی بێت) شوێنی نەهیکردنەکە باسدەکات لەفەرمایشتی: (وبیوتهن خیر لهن) واتا: ماڵەکانیان چاکترە بۆیان، بەڵکو نوێژی ئافرەت لەماڵەکەی چاکترە لەنوێژکردنی لە مزگەوتی پێغەمبەر ﷺ؛ لە ئوم حومەیدی ساعدیە گێڕدراوەتەوە کە هات بۆلای پێغەمبەر ﷺ گوتی: ئەی پێغەمبەرمن پێم خۆشە نوێژلەگەڵ تۆبکەم -لەمزگەوت-، فەرموی: (زانیم، وە نوێژکردنت لەژوری خۆت چاکترە بۆت لەنوێژکردن لە ژوری نوستن یان هۆڵی دانیشتن، وە نوێژکردن لە هۆڵی دانیشتن یان ژوری نوستنت چاکترە لەنوێژکردنت لە مزگەوتی گەلەکەت، وە نوێژکردن لەمزگەوتی گەلەکەت چاکترە بۆت لەنوێژکردنی بەکۆمەڵت لە مزگەوت) [رواه أحمد].

چۆنیەتی دەرچوون لەماڵ

وە ئافرەت پێویستە پێش ئەوەی بچێت بۆ مزگەوت ئیزن لە مێردەکەی وەرگرێت، وە حەڕامە ئافرەت بچێتە دەرەوە خۆی ڕازاندبێتەوە وخۆی بۆنخۆشکردبێت؛ لە ئەبوهورەیرەوە گێڕدراوەتەوە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (لاتمنعوا إماء الله مساجد الله، ولیخرجن وهن تَفِلات) [رواه أبو داود]، واتا:

نوێژی ئافرەت لەماڵەکەی چاکترە بۆی تا لەمزگەوت

(ڕێگری ئافرەتان مەکەن لەمزگەوتەکان، وە ئەوان کاتێك دەردەچن خۆیان بۆنخۆش نەکردبێت)، وە پێشەوا موسلیم ﷺ گێڕاویەتیەوە لە فەرمودەی زەینەبەی خێزانی عبداللە کوڕی مەسعود -اللە لەهەردوکیان ڕازی بێت- گوتی: پێغەمبەر ﷺ پێی فەرموین: (ئەگەر یەکێك لەئێوە چوە مزگەوت با خۆی بۆنخۆش نەکات).

وە لەموسای کوڕی یەسارەوە، گوتی: ئافرەتێك بەلای ئەبو هورەیرە تێپەڕی وبۆنێکی زۆری لەخۆی دابوو، پێی گوت: ئەی ئافرەت بۆ کوێ دەچی؟ گوتی: بۆ مزگەوت، پێی گوت: خۆشت بۆنخۆش دەکەی؟ گوتی: بەڵێ، پێی گوت: بگەڕێوە وخۆشت بشۆ، من گوێم لە پێغەمبەر ﷺ بوو دەیفەرموو: (لايقبل الله من امرأة صلاة خرجت إلى المسجد وريحها تعصف، حتى ترجع فتغتسل) [أخرجه ابن حزيمة في صحيحه والبيهقي في الآداب]، واتا: (اللە نوێژی ئافرەتێك وەرناگرێت کە دەرچێت بۆ مزگەوت وبۆنی بڵاوبێتەوە، تائەوەی کە بگەڕێتەوە ماڵ وخۆی بشوات)، ئەوە لەکاتێکدا کە خۆبۆنخۆشکردنی ئافرەت حەرامە بۆ دەرەوە جا بۆ مزگەوت بێت یان بۆشوێنی تر، وە ئافرەتی موسڵمان جائیز نیە کە جگە لە هاوسەرەکەی وئەوانەی کە بۆی حەڵاڵن بۆنی بکەن.

وە لەڕێگای بۆمزگەوت ئافرەت ناوەڕاستی ڕێگا ناگرێت بەڵکو لەلایەکی دەڕوات؛ لە حەمزەی کوڕی ئوسەیدی ئەنصاریەوە ئەویش لەباوکیەوە، کە گوێی لە پێغەمبەر ﷺ بوە کە لەکاتێك لەدەرەوەی مزگەوت بوو پیاو وئافرەت تێکەڵاوبون لەڕێگا، پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (بڕۆنە دواوە، بۆ ئێوە نیە کە لەسەر ئەم ڕێگایەبڕۆن بەڵکو بڕۆنە لایەکی ڕێگا)، جا ئافرەتان خۆیان دەنوساند بە دیوارەکان تا جلەکانیان دەنوسا بە دیوارەکان لەبەرئەوی ئەوەندە خۆیان دەنوساند بەدیوارەکان [أخرجه أبو داود والطبراني].

سونەتەکان وئاکارەکانی چونە ناو مزگەوت

بەڵام ئەگەر ئافرەتی موسڵمان چوە ناو مزگەوت دەتوانێت دوو ڕکات نوێژبکات پێش ئەوەی دابنیشت، لە ئەبو قەتادەوە ﷺ گوتی: پێغەمبەر ﷺ فەرموی:(إذا دخل أحدكم المسجد فلا يجلس حتى يصلي ركعتين) واتا: (ئەگەر یەکێك لەئێوە چوە ناو مزگەوت با دانەنیشێت تا دوو ڕکات نوێژ دەکات) [متفق عليه]، بەڵام ئەگەر چوە ناو مزگەوت وقامەتکرابوو بۆنوێژی واجب ئەوە لەوکاتەدا تەنها نوێژی فەرز دەکات؛ لە ئەبو هورەیرەوە ﷺ هاتوە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (إذا أقيمت الصلاة فلا صلاة إلا المكتوبة)[رواه مسلم]، واتا: ئەگەر قامەتکرا بۆ نوێژ جگە لەنوێژی واجب هیچی تر ناکرێت.

وە لەسەرئافرەتی موسڵمان پێویستە کە بچێتە کۆتا ڕیزی ئافرەتان، لە ئەبو هورەیرەوە ﷺ هاتوە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (خيرُ صفوف الرِّجال أولها، وشرها آخرها، وخير صفوف النساءآخرها، وشرُّها أولـه) [رواه مسلم]، واتا: چاکترین ڕیز بۆ پیاوان یەکەم ڕیزە، وە خراپترینیان کۆتا ڕیزە، وە چاکترین ڕیزی ئافرەت کۆتا ڕیزە، وە خراپترینیان یەکەم ڕیزی ئافرەتانە)، دەبینین کە پێغەمبەر پێداگرە لەسەر دورخستنەوەیان لەپیاوان تا تێکەڵاوی ڕونەدات لەماڵەکانی اللە کە بونیاتنراوە بۆ عیبادەتی اللە.

وە سونەت وایە بۆ ئافرەت ئەگەرویستی لەناو نوێژ هۆشداری بدات یان هەڵەی لە ئیمام بیبنی ئەوە چەپڵە لێبدات، لە ئەبوهورەیرەوە ﷺ هاتوە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (التسبيح للرجال، والتصفيق للنساء) [متفق عليه]، واتا: سبحان اللە کردن بۆپیاو وچەپڵە بۆ ئافرەت.

بەڵام چۆنیەتی چەپڵە لێدانەکە زانایان جیاوازن لەسەری؛ هەیانە دەڵێت چەپڵەی ئافرەت بەناولەپەکانی دەبێت، وە هەیانە دەڵێت بەپشتی دەست لە ناولەپی دەستی دووەمی دەدات، وە هەندێك زانا

گوتویانە چەپڵە بەدوو پەنجە دەبێت لەڕاستەوە بۆ سەر ناوەوەی پەنجەی دەستە چەپ.

بەڵام ئەگەر ئەوشوێنە پیاوی لێنەبوو ئەوە کێشە نیە ئەگەر ئافرەت سبحان الله بکات هەروەك دایکی باوەڕداران لەگەڵ خوشکەکەی ئەسماء -الله لەهەردوکیان ڕازی بێت- لە نوێژی خۆرگیران کردیان، بەڵکو ئەوە ڕێگری لێکراوە ئەگەر پیاوی لێبێت لەبەر ئەوەی نەوەك گوێبیستیان بن وتوشی فیتنە ببن.
وە لەسەر ئافرەت پێویستە کە هەرکە پێشنوێژ تەواو بوو لەنوێژ پێش پیاوان دەرچن لە مزگەوت؛ لە ئوم سەلەمەوە -الله لێی ڕازی بێت- دەڵێت کە ئافرەتان لەسەردەمی پێغەمبەر ﷺ ئەگەر سەلامی کۆتاییان بدابایەوە هەڵدەستان، وە لەپێغەمبەرەوە ﷺ جێگیر بوە لەگەڵ ئەو پیاوانەی کە نوێژیان دەخوێند ئەوەندە نوێژیان دەکرد کەبیانویستبا دواتر کە پێغەمبەر ﷺ هەڵسابا پیاوەکانیش هەڵدەستان. [رواه البخاري].

حەڕامکراوەکانی ناو مزگەوت

وە جائیز نیە کە پیاوان دەنگیان بەرزکەنەوە، جچای ئافرەتان کەلەسەر ئەوان توندترە، لە سائیبی کوڕی یەزید رضي الله عنه گوتی: لەمزگەوت وەستابووم، پیاوێك ڕایکێشام سەیرم کرد عومەڕی کوڕی خەتابە، گوتی: برۆ ئەودوو پیاوەم بۆ بێنە، منیش هەردوکیانم بۆ هێنا، پێی گوتن ئێوە کێن یان ئێوە لەکوێوە هاتون؟ گوتیان: لە ئەهلی تائیفین، گوتی: ئەگەر خەڵکی ئەم شارە بونایە دارکاریم دەکردن، دەنگتان بەرزدەکەنەوە لەناو مزگەوتی پێغەمبەر ﷺ؟ [رواه البخاري].

وە ئەمڕۆ هەندێك ئافرەت الله -چاکیان بکات- گوێنادەن بەبەرزکردنەوەی دەنگیان، بەڵکو گوێبیستی پێکەنینی هەندێکیان دەبیت لەناو مزگەوتەکان، وە گوێنادەن بەم سەرپێچی وتاوانە، جا ئەی ئافرەتی بێئاگا لەم بابەتە هۆشیاربە، لەگەڵ ئەوەی ئاخاوتن لەناو مزگەوت موباحە لەبەر فەرمودەی سائیبی کوڕی یەزید رضي الله عنه کە پێشتر هێنامانەوە.

ئەگەر ئافرەتێکی موسڵمان چوە ناو مزگەوت وبینی کە مزگەوت پڕبوو وەك نوێژی جەژن یان نوێژی هەینی ئەوە با بازنەدات بەسەر شانی ئافرەتانی تر تا بچێتە ڕیزی یەکەم لەبەر ئەوەی هاوڕێیەکی یان نزیکێکی لەوێیە، لە عبدالله کوڕی بوسر رضي الله عنه هاتوە کە پیاوێك هاتە لای پێغەمبەر ﷺ لەکاتێك کە لەڕۆژی هەینی وتاری بۆ خەڵکی دەدا، گوتی: (دانیشە بەڕاستی دواکەوتی وئازارت گەیاند بەخەڵك) [رواه أبو داود وأحمد].

هەروەك لە سەر ئافرەتی موسڵمان پێویستە کە ئاگادار بێت لەوەی هەندێك ئافرەت تێی دەکەون، ئەویش کڕین وفرۆشتنە لەناو مزگەوت، لەبەر ئەوەی مزگەوت بونیاتنەنراوە بۆ ئەمە، لە ئەبو هورەیرەوە رضي الله عنه هاتوە ك پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (إذا رأيتم من يبيع أو يبتاع في المسجد، فقولوا لا أربح الله تجارتك) [رواه ابن خزيمة والترمذي]، واتا: ئەگەر بینیتان کەسێك کڕین وفرۆشتن دەکات لەناو مزگەوت پێی بڵێن الله سود نەخاتە بازرگانیەکەت.
بەهەمان شێوە ئەوەی شتێکی لێ ونبوو لەمزگەوت بانگی بۆ بکات، بۆ ئەوکەسەی کە گوێبیستی دەبێت سونەتە کە دوعا لێبکات؛ لە ئەبو هورەیرەوە رضي الله عنه گوتی: پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (من سمع رجلا ينشد ضالةً في المسجد، فليقل: لا ردَّها الله عليك، فأن المساجد لم تُبن لهذا) [رواه مسلم]، واتا: ئەوەی گوێبیستی کەسێك بوو بانگی دەکرد بۆ شتێك کە ونی کردبوو، پێی دەگوترێت: الله بۆتی نەگەڕێنێتەوە، بەڕاستی مزگەوت بۆ ئەوە بونیاتنەنراوە.

هەروەك جائیز بۆ ئافرەتی موسڵمان کە بچێتە وانەکانی لەبەرکردنی قورئان وداواکردنی زانستی شەرعی لەمزگەوتەکان، لە ئەبو هورەیرەوە رضي الله عنه گوتی: پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (... وما اجتمع قوم في بيت من بيوت الله يتلون كتاب الله، ويتدارسونه بينهم، إلا نزلت عليهم السكينة، وغشيتهم الرحمة، وحفتهم الملائكة، وذكرهم الله فيمن عنده) [رواه مسلم]، واتا: هەرگەلێك کۆببنەوە لەماڵێك لەماڵەکانی الله وقورئان بخوێنن، ودەوری بکەنەوە، ئیلا ئارامبەخشیان بەسەردادەبەزێت، وڕەحمەتی الله دایان دەپۆشێت، وفریشتەکان دەوریان دەدەن، وە الله لای خۆی باسیان دەکات.

بەڵام ئافرەتی حەیزدار وبێنوێژ جائیز نیە بۆیان کە لەمزگەوت بمێننەوە، بەڵام جائیزە لەجەژنەکان دەرچن بۆنوێژکردن لەدەشتایی، ئەگەر دڵنیابوو لەوەی کە پیس نابێت، بەڵام نابێت بەشدار بێت لەنوێژ بەڵکو تەنها گوێدەگرێت لەوتار ودوعا بۆ موسڵمانان دەکات، لە ئوم عەطیەوە -الله لێی ڕازی بێت- گوتی: پێغەمبەر ﷺ فەرمانی پێکردین کە دەرچین بۆ جەژنی ڕەمەزان وقوربان، ئافرەتی گەنجی شونەکردو وئافرەتی حەیزدار وئەوانەی کە خانەدانن، بەڵام ئەوەی حەیزدارە نوێژ ناکات بەڵکو تەنها بەشداری لەم خێرە دەکات ودوعا بۆ موسڵمانان دەکات، گوتم ئەی پێغەمبەر! هەمانە کە پۆشاکی نیە، گوتی: (با لەیەکێك لەدەستە خوشکەکانی وەربگرێت) [متفق عليه].

وە لەکۆتایی بەخوشکی موسڵمان دەڵێین کە بزانێت مزگەوتەکان ماڵی الله وخۆشەویسترین شوێنن لای، جابا ئاگاداربێت لەئەنجامدانی تاوان تیایدا، بەخۆڕازاندنەوە یان خۆ بۆنخۆشکردن یان دەنگی بەرز، یان قسەکردن وگاڵتە وگەپ، وە ئەگەر خراپەیەکت بینی بەنەرمی ئامۆژگاری خوشکەکانت بکە و وایان لێمەکە ڕابکەن، ئەوەش بێنەوە یادی خۆت کە کەسێکی بیابان نشین لەمزگەوت میزی کرد پێغەمبەر ﷺ توڕە نەبوو لەگەڵی، بەڵکو فێری کرد وهەڵەکەی بۆ ڕاستکردەوە زۆر بەهێمنی ونەرمی.

فسفۆڕی سپی

White Phosphorus

- ماددەیەکی کیمیاویە، خاوەن بنادێکی مۆمییە، سپیە و بەلای زەردیەوەیە.
- بۆنێکی تیژی هەیە وەك بۆنی سیر.
- تەنها بە بەرکەوتنی هەوا گڕدەگرێت، کە بڵێسەیەکی زەرد دەردەکات، لەگەڵ گەرمیەکی زۆر، وە دوکەڵێکی سپی چڕ.
- وە بەردەوام دەبێت لە سوتان تاوەکو لەبەر هەوا بمێنێت.
- وە بە دورخستنەوەی لە هەوا دادەمرکێت، وە دووبارە گڕدەگرێتەوە تەنها بە بەرکەوتنەوە هەوا.

زیانە تەندروستیەکانی:

1 **لە کاتی بەرکەوتن:**

لەکاتی بەرکەوتنی بە پێستی مرۆڤ بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ لە ڕاستیدا دەبێتە هۆی سوتانێکی ترسناك وقوڵ، وە بەردەوام دەبێت لە سوتاندن تا ئەوەی ماددەکە هەوای بەربکەوێت.

2 **لە کاتی قوتدانی:**

قوتدانی هەر ماددەیەکی پیس بوو بە فۆسفۆڕی سپی، دەبێتە هۆی ژەهراوی بوونی بەم ماددەیە، هەروەك لەگەڵ ئەوەی کاریگەری خراپی هەیە لەسەر ئەندامەکانی ناوەوە.

3 **لە کاتی هەڵمژینی:**

دەبێتە هۆی تەنگە نەفس بوون و کۆکەیەکی توند لە کاتی هەڵمژینی گازی فۆسفۆڕی سپی، وە بە پێی زۆری بەرکەوتنی گازەکە زیاد دەکات، وە ڕەنگە کاربکاتە سەر سیەکان، یان تا خنکانیش.

چەکێکی کیمیاوی سوتێنەرە، سوپا سەربازیەکان بەکاری دەهێنن، بەتایبەت لە شەری ناوشارەکان، وە ئێستا خاچپەرستانی ئەمەریکی و ڕوسی بە بەردەوامی بەکاریدەهێنن لە کاتی جەنگیان لەگەڵ جەنگاوەرانی دەوڵەتی ئیسلامی.

بەکارهێنانە سەربازیەکانی:

- ڕوپۆشکردن و کوێرکردن:

بەشێوەیەك ئەو تەقینەوانەی کە فسفۆڕی سپی هەڵگرتووە فرێدەدرێتە گۆڕەپانی جەنگەکە، جا لەکاتی تەقینەوەیدا دوکەڵێکی سپی چڕ دەردەکات، کە دەبێتە یاریدەدەر بۆ شاردنەوەی جموجۆڵی سەربازەکان وئامێرەکانیان، وە شاردنەوەیان لە چاوی دوژمن، بەبێ زیانی زۆر لەسەر تەندروستی سەبازەکان بەڕەژاوکردنی بڵاوبوونەوەی گازی ژەهراوی بەڕەهایی لە هەوادا.

- سوتاندن:

وە ئەمەش لەبەر ئەوەی فۆسفۆڕی سپی تەنها بە بەرکەوتنی هەوا گڕدەگرێت، وە بڵێسەیەکی زەرد دەردەکات، وە گەرمیەکی زۆر، دەکرێت لە ڕێگەیەوە ئەم شوێنانەی کە دوژمن خۆی تێدا قایمکردووە وە هەروەها کەرەستەکانی بسوتێندرێت، وە گەیاندنی پێکران و برینی ترسناك لەسەر سەربازەکانی کە هەندێك کات کاریگەری زۆرترە لە ساچمەی بۆمبە تەقیوەکان.

- کاریگەری دەرونی:

ئەمەش بە چاندنی ترس لە دڵی سەربازانی دوژمن، لەکاتی بەئامانجگیرانیان بەم جۆرە بۆمبانە، یان ناچاریان بکات بە گۆڕینی شوێن و پێگەی قایمیان، بۆ شوێن و پێگەی ناتوند و تۆڵ کە بتواندرێت بە بۆمبی ئاسایی خاپور بکرێت.

ڕێوشوێنەکانی خۆپارێزی

لەکاتی توشبوون بە بۆردومانکردن بە بۆمبی فۆسفۆڕی سپی:

1

١. بەکارهێنانی دەمامك، وە پارچە قوماشی تەڕکراو بە ئاو، بۆ پاراستنی کۆئەندامی هەناسە لە گازە ژهراویەکان، وە دورکەوتنە لە زۆر مانەوە لە ناو ئەم گازانەدا.

2

٢. پۆشینی جل و بەرگێك کە تەواوی لاشە دابپۆشێت بۆ ڕێگریکردن لە بەرکەوتنی فۆسفۆڕی سپی بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ بە پێست، وە داکەندنی ئەو بەرگەی کە ماددەکەی پێوە لکاوە، وە ڕزگار بوون لێی بە لە ژێر خاکنانی، یان ئاو پێداکردنی، پێچانی بەشی بەرکەوتوو بە پارچەی سەلامەت، بۆ دوورخستنەوەی ماددەکە لە هەوا، وە وەستاندنی سوتانەکەی.

3

٣. لەکاتی لکانی ماددەکە بە پێست، بە ڕاستی یەکەم ڕێو شوێن ئەوەیە کە بە قوڕ دایپۆشێت، یان بە پارچە قوماشێکی ئەستور، یا بە ئاو پێداکردنی بەشێوەیەکی بەردەوام، لەگەڵ هەوڵدان بۆ لابردنی ئەو ماددەیە لەسەر پێست بە زووترین کات، بە مەقاشی پزیشکی، یان پارچە دارێك، یان هەتا ئەگەر بە پارچە قوماشێکی تەڕکراویش بێت، لە گەڵ پەلەکردن بۆ فریاگوزاری بەرکەوتوو بۆ نزیکترین بنکەی پزیشکی، بۆ چارەسەری سوتانەکەی، وە پاککردنەوەی ناوچەکانی بەرکەوتووی.

4

دورکەوتنەوە لە بەکار هێنانی هەر خواردن یان خواردنەوەیەك لە ناوچەی پیس بوو بە فۆسفۆڕی سپی، وە ڕشانەوەی ناچاری لە کاتی ڕودانی ئەمە.

5

ئاگادار بوون لە بەرکەوتنی پارچەکانی فۆسفۆڕی سپی بە پێست بە شێویەکی ڕاستەوخۆ، یان دەست لێدانی بەهەر هۆکارێك بێت.

النبأ

چالاکیە

سەربازی و ئەمنیەکان

شەرقی ئاسیا

ڕۆژی چوارشەممە چواری شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، بەپشتیوانی ومنەتی اللە، سەربازانی خیلافەت لە ڕۆژهەڵاتی ئاسیا توانیان ١٣ ئەندام لەسوپای فلیپینی بکوژن لەمیانی پێکدادانەکان لەچەند گەڕەکێکی شاری ماراوی، هەروەك زرێپۆشێکی خاچپەرستانیشیان کردە ئامانج لەگەڕەکی "مارینۆت" بەقازیەیەکی RPG، کەسەرەنجام بووە هۆی تێکشکانی وتیاچوونی 5 سەرباز بەلایەنی کەمەوە لەسەر نشینانی، سوپاس وستایش بۆ اللە.

ڕۆژی یەك شەممە بیست ودووی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، سەربازانی خیلافەت توانیان ٧ ئەندام لە سوپای فلیپینی بکوژن ئەمەش لە میانەی پێکدادانەکان لە گەڕەکەکانی (لیلود ومارینوت) لە شاری ماراوی، هاوکات لەگەڵ تێکشکاندنی زرێپۆشێکی سوپای فلیپینی لە تەقاندنەوەی بۆمبێکی چێندراو لە گەڕەکی مارینۆت لە شاری ماراوی، سوپاس بۆ پەروەردگار.

ڕۆژی دوو شەممە بیست وسێی شەوالی ساڵی هەزاروچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، سەربازانی خیلافەت توانیان ٦ ئەندامی سوپای فلیپینی خاچپەرست بکوژن لە میانەی پێکدادانەکان لە گەرەکی مارینۆت و مونکادو لە شاری ماراوی، سوپاس بۆ اللە تعالی.

ڕۆژی پێنج سەممە بیست وشەشی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، دوو ئەندامی سوپای فلیپینی خاچپەرست کوژران و یەکێکی تریش بریندار بوو ئەمەش لە میانەی پێکدادانەکان لە گەرەکی مارینۆت لە شاری ماراوی، سوپاس بۆ پەروەردگار.

ڕۆژی شەممە بیست وهەشتی شەوالی ساڵی هەزاروچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، وە بەیارمەتی وفەزڵی اللە، سەربازانی خیلافەت توانیان سێ سەربازی سوپای فلیپینی خاچپەرست لەمیانەی پێکدادانەکان لەگەڕەکی (بالینج) بکوژن، وە چوارم کوژرا بەقەناس لەگەڕەکی (ماری نوت) لەشاری ماراوی، سوپاس بۆ اللە.

تۆڕا بۆڕا - مێژوو دوبارە دەکاتەوە

ویلایەتی خۆڕاسان

ڕۆژی پێنجشەممە دوازدەی شەوالی ساڵی هەزاروچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، ٣ ئەندام لە بزوتنەوەی تاڵیبانی مورتەد تیاچوون ئەمەش دوای هەڵکوتانە سەرپێگەکانیان لەناوچەی "سرە قەلعە" لە "جەبەرهار" دوێنێ، سوپاس وستایش بۆ الله.

ڕۆژی هەینی سێزدەی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، سەربازانی خیلافەت توانیان سەرکردەیەك لە میلیشیاکانی سەر بە حکومەتی پاکستانی مورتەد بکوژن لەگەڵ دوو لەیاوەرەکانی بەدەستڕێژی گولە لەشاری کویتە لە هەرێمی بلوجستان، سوپاس بۆ الله.

ڕۆژی سێشەممە حەفدەی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، بە فەزڵی الله تعالى، سەربازانی خیلافەت توانیان سخوڕێك کە کاری بۆ حکومەتی ئەفغانی مورتەدد دەکرد لە ناوبەرن ئەمەش لە شاری (جەلال ئاباد) لە ڕۆژهەڵاتی ئەفغانستان، سوپاس و ستایش بۆ الله تعالى.

ڕۆژی هەینی بیستی شەوالی ساڵی هەزاروچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، بەیارمەتی الله ﷻ، ژمارەیەك لەسەربازانی خیلافەت هێرشیانکردە سەرکاروانێکی سوپای ئەفغانی مورتەد لە ناوچەی (تۆڕا بۆڕا)، کاتێك گەمارۆی کاروانەکەیان دا لە بۆسەیەکی تۆکمە وە بەبۆمبە چێندراوەکان وجۆرەها چەك بەئامانجیان گرت، کە بوە هۆی تیاچوونی حەوت مورتەد، ئەوە لەکاتێکدا کە ئەوانی تر هەڵاتن بەرەو چەند خانوێکی چۆڵکراو کە پێشتر بۆمبڕێژکرابوون، کە تیایدا کوژرا وبریندار تریان لێکەوتەوە، فەزڵ ومنەت بۆ الله.

وە لەلایەکی ترەوە سەیارەیەکی یارمەتی پەککخرا کاتێك دەیویست بچێت بۆ بنکەی ئەمریکی لە بۆسەیەکی شاری جەلال ئاباد، وە ئەفسەرێك وچوار ئەندامی پۆلیسی پاکستانی مورتەد کوژران لە هێرشێکی سەربازانی خیلافەت لە شاری کویتە، لەڕۆژئاوای پاکستان، سوپاس بۆ الله.

ڕۆژی یەك شەممە بیست ودووی شەوالی ساڵی هەزاروچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، دوو ئەندامی تاڵیبان کوژران لە پێکدادانەکان لەگەڵ جەنگاوەرانی دەوڵەتی ئیسلامی لەناوچەی جەکانە لە بەڕێوەبەرایەتی دەرزاب لە جۆزجان، سوپاس بۆ الله تعالى.

ڕۆژی سێشەممە یەکەم ڕۆژی مانگی ذو القعدة ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، بەفەزڵ و پشتیوانی الله تعالى، سەربازانی خیلافەت توانیان بەرپەرچی هێرشێکی هاوبەشی سوپای ئەفغانی مورتەدد و هاوپەیمانی خاچپەرستان بدەنەوە بۆ سەر گوندی مەریز لە دیابالا لە نەنجەرهار، بەشێوەیەك پێکدادان بەجۆرەها چەك ڕویدا، کە سەرئەنجام بووە هۆی تیاچوونی ٤ ئەندامیان کە خاچپەرستانیشیان لە نێواندا بوو، وە الله تعالى فێڵ و پلانەکانی پوچەڵکردەوە وە پاش ئەمە بە سەرشۆڕی و زەبونی گەڕانەوە، سوپاس و ستایش بۆ پەروەردگار.

ویلایەتی سەیناء

ڕۆژی هەینی سێزدەی شەوالی ساڵی هەزاروچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، سەربازانی خیلافەت توانیان ئەمینێکی پۆلیسی مورتەد بکوژن لە ناوچەی (عزبة مليم) لەناوەڕاستی شاری عەریش، سوپاس بۆ الله.

ڕۆژی شەممە چواردەی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، بەفەزڵ وپشتیوانی الله، ولەغەزوەیەکی پیرۆزدا کە الله هۆکارەکانی بۆ ئاسان کردبوو، ژمارەیەك لە سەربازانی خیلافەت دەرچوون بەئامانجی خاڵێکی جێگیر بوونی ئەندامانی سوپای میسری مورتەد وسەحەوات لەناوچەی (بەرث) لەباشوری ڕەفەح، تیایدا ئامادەکاریان دەکرد بۆ ئەنجامدانی هەڵمەتێکی سەربازی بۆسەر پێگەکانی موجاهیدان، تیایدا برای شەهادەتخواز ڕەیان الأنصاري ﷺ لێیان هاتەدەست بەسەیارە بۆمبڕێژکراوەکەی ولەگردبوونەوەکەیانیانیدا، دەیان تیاچوو وبریندارى لەریزەکانیان خستەوە، هەروەك تەقینەوەکە بووە هۆی تێکشکاندنی ٣ سەیارەی هەمەر وپەکخستنی دووانی تر، دوای ئەوە ژمارەیەك لە ئینغیماسیەکان بەجۆرەها چەکی گورزە هێرشێکیان ئەنجامدا بۆکوشتنی ئەوانەی مابوونەوە بەزیندوویی لە سەربازانی تاغوت وپاککردنەوەی ئەو باڵەخانەیەی لەناویدا خۆیان پەنادابوو، دوای ئەوە مورتەددان کاروانێکی پاڵپشتیان ناردە ناوچەکە، تیایدا برای شەهادەتخواز ئەبو لەیثی میصری ﷺ لێیان هاتە دەست وسەیارە بۆمبڕێژکراوەکەی لەناوەڕاستی کاروانەکەدا تەقاندەوە، سەرەنجام بووە هۆی تیاچوون وبریندار بوونی ژمارەیەك لە ئەندامانی وتێکشکاندنی دوو سەیارەی هەمەر وپەکخستنی یەکێکی تر، وئاماری غەزوەکە بریتی بوو لە تیاچوون وبریندار بوونی زیاتر لە ٦٠ مورتەد، ولەناو تیاچوواندا ئەفسەرێك هەبوو بەپلەی عەقید، لەکاتێکدا پێنج لە ئینغیماسیەکان شەهید بوون نحسبهم والله حسيبهم، سوپاس بۆ الله.

ویلایەتی غەرب ئەفریقیا

ڕۆژی یەکشەممە پێنجی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، تەنها بەفەزڵی الله، ژمارەیەك لەسەربازانی خیلافەت گورزە هێرشێکیان کردە سەر پێگەکانی سوپای نێجیری لە شارۆچکەی (کامیا) لەناوچەی (یوبی) لەباکوری ڕۆژهەڵاتی نێجیریا، کەتیایدا دوازدە مورتەد کوژران وچەك وزەخیرەی جۆراوجۆر بەغەنیمەت گیرا، سوپاس بۆ الله.

ویلایەتی بەیضاء

ڕۆژی سێشەممە حەفدەی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، بەشێوەیەك سێ ئەندامی حوثە موشریکەکان تیاچوون ئەمەش لە ئاکامی بە ئامانجگرتنیان بە بۆمبێکی چێندراو لە بەڕێوەبەرایەتی (قیفە) لە باکوری (بەیضاء)، سوپاس بۆ پەروەردگار.

ڕۆژی چوارشەممە هەژدەی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، سەیارەیەکی دەبڵی حوسە هاوەڵگەرەکان تێکشکا ئەمەش بەتەقاندنەوەی بۆمبێکی چێنراو لەناوچەی (قەیفە)، وە بوە هۆی کوژرانی سێ لەسەرنشینەکانی، سوپاس بۆ الله.

ڕۆژی پێنج شەممە نۆزدەی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، سێ ئەندامی حوثە موشریکەکان تیاچوون بە تەقاندنەوەی بۆمبێکی چێندراو لە بازگەیەکی ئەوان لە (دار نجد) لە بەڕێوەبەرایەتی (قیفە)، لە باکوری ڕۆژئاوای (بەیضاء)، سوپاس بۆ الله تعالى.

ڕۆژی هەینی بیستی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، دوای پشت بەستن بە الله، ژمارەیەك لە سەربازانی خیلافەت گورزە هێرشێکیان کردە سەر پێگەکانی حوسیە موشریکەکان لەناوچەی (قیفە) کاتێك بازگەیەکیان بەئامانجگیرا لە ناوچەی (العجماء)، هەروەك توانرا گردبوونەوەیەکی تریان لەناوچەی نێوان ناوچەکانی (القرشية، وموكه) بەئامانجبگرن کە بوە هۆی تیاچوون وبریندار بوونی ژمارەیەك لێیان، ئەوە لەکاتێکدا کە سێ مورتەد تیاچوون دوای تەقینەوەی بۆمبێکی چێندراو بەسەر دەروازەی شاری (ڕادع) وە پاشان موجاهیدان بەفەزڵی الله گەڕانەوە بۆ پێگەکانیان بەسەلامەتی.

ویلایەتی ڕەققە

ڕۆژی هەینی شەشی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، بەفەزڵ ویارمەتی الله، ژمارەیەك لە سەربازانی خیلافەت گورزە هێرشێکیان کردە سەر پێگەکانی پەکەکە مورتەدەکان لە گەڕەکی (صناعە ومەشلەب) ونزیك فولکەی بەرازی ونزیك کۆلێژی ئیتیحاد) کە پێکدادانێکی توند ڕویدا بەجۆرەها چەك وە بۆماوەی چەند کاتژمێرێك بەردەوامبوو، کە بوە هۆی تیاچوونی سی مورتەد وبریندار بوونی چەندانی تر، هەروەك دەستەکانی قەناس هەڵسان بەئامانجگرتنیان لەگەڕەکی ڕۆمانیە وجەزرە، وە لەنزیك فولکەی فروسیە، وبەرازی، کە بوە هۆی تیاچوونی دوازدە مورتەد وبریندار بوونی سیانی تر، سوپاس بۆ الله لەسەر پێکانی.

ڕۆژی شەممە حەوتی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، بەفەزڵی ویارمەتی الله، دەستەکانی ئەمنی لە سەربازانی خیلافەت توانیان سەیارەیەکی بۆمبڕێژکراو بتەقێننەوە لەبەرامبەر ماڵی مورتەد (فواز البيك) لە شارۆچکەی مەنصورە لە ڕیفی ڕۆژئاوای ویلایەت، ئەوەش لەکاتێك کە سەرکردەکانی پەکەکە مورتەدەکان لەم خانوە بوو، کە بوە هۆی بریندار بوونی بەسەختی وتیاچوونی پێنج سەرکردەی پەکەکە مورتەدەکان، سوپاس بۆ الله لەسەر پشتیوانیەکەی.

ڕۆژی سێشەممە دەی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، بەیارمەتی وفەزڵی الله، دوو کۆمەڵە ئینغیماسی هێرشیانکردە سەر پێگەکانی پەکەکە مورتەدەکان لە گوندی (كسرة محمد علي) لەباشوری شاری ڕەققە، کاتێك کتوپڕ

هێرشیانکرد وسی وسێ مورتەدیان کوشت، وە چوار ئینغیماسی شەهیدبوون، وە ئەوانی تریش گەڕانەوە بەسەلامەتی، سوپاس وفەزڵ بۆ الله.

ڕۆژی سێشەممە یەکەم ڕۆژی مانگی ذو القعدة ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، تەنها بە فەزڵی الله تعالی، ژمارەیەك لە سەربازانی خیلافەت ئینغماسیانکرد بۆ ناوەڕاستی پێگەیەکی پەکەکە مورتەددەکان لە ناوچەی (سەکەن شەبابی) لە ڕۆژهەڵاتی ڕەققە، بەشێوەیەك پێکدادان لە نێوان هەردوولا ڕویدا کە لە ئاکامدا ٢٠ مورتەدد کوژران و بریندار بوون، وە موجاهیدان توانیان کە سێ پێگەی مورتەددان بسوتێنن، وە پاشان بەسەلامەتی گەڕانەوە پێگەکانیان، سوپاس بۆ الله تعالی.

وە برای شەهادەتخوازی کشمیری ﷺ سەیارە بۆمبڕێژکراوەکەی تەقاندەوە بەسەر بارەگایەکی پەکەکە مورتەدەکان لە گەڕەکی (هشام بن عبد الملك) لەباشوری ڕەققە، وە بوە هۆی تیاچوونی ١١ مورتەد بەلایەنی کەمەوە وبرینداربوونی چەندانی تر، سوپاس بۆ الله.

ویلایەتی فوڕات

بەیارمەتی وفەزڵی الله، ژمارەیەك لەسەربازانی خیلافەت بەچەکی جۆراوجۆر هێرشیانکردە سەر بارەگای لیوای سوپا وحەشدی رافیزی لەناوچەی (جەمونە) لەنزیك تەنەف، کاتێك پێکدادانێکی توند ڕویدا تیایدا زیاترلە بیست وهەشت مورتەد تیاچوون، وە ٨ مۆڵگە و٦ ئامێری سەربازی سوتێندران، وە موجاهیدان گەڕانەوە بۆ پێگەکانیان بەسەلامەتی وبەغەنیمەتی چەك وزەخیرەی جۆراوجۆر، سوپاس بۆ الله.

ویلایەتی دیجلە

ڕۆژی پێنج شەممە دوازدەی شەوالی ساڵی هەزار وچوارسەد وسی وهەشتی کۆچی، دوای پشت بەستن بە الله تعالی، ژمارەیەك لە سەربازانی خیلافەت هێرشیانکردە سەر چەند پێگەیەکی حەشدی ڕافیزی لە گوندی (ئیمام غەرپی) لە باشوری قیارە و گوندەکانی (خەضرانیە و حۆریە) لە باکوری شەرقات، وە بوە هۆی تیاچوونی ٦ مورتەد و تێکشکاندنی مۆڵگەیەکیان لە گوندی (خەضرانیە) ئەوە لەکاتێکدا کە ٢١ مورتەد تیاچوون وبرینداربوون و ٧ مۆڵگەش خاپورکرا، وە هەمەرێکیش سوتێندرا لە گوندی (ئیمام غەرپی)، وە بەدەستکەوتگرتنی چەك وزەخیرە.

١٦ مورتەد لەحەشدی ڕافیزی تیاچوو دوای پێکدادانە بەردەوامەکان لەدەوروبەری هەمان گوند وە تیایدا هەمەرێك و٣ ئامێری سەربازی تر تێکشکان، هەروەك ژمارەیەکی تر تیاچوون دوای بەئامانجگرتنیان بەموشەکێکی ئاراستەکراو لە گوندی خەضرانیە لەباکوری شەرقات، داوای سەرکەوتن وتەمکین لە الله دەکەین.

ویلایەتی نەینەوا

ئینغیماسیەکانی دەوڵەتی ئیسلامی هێرشێکیان کردە سەر گردبوونەوەکانی حەشدی ڕافیزی لەگوندی سەحاجی لەڕۆژئاوای موسڵ، وە بوە هۆی کەوتنی زیاتر لە ٤٥ کوژراو، سوپاس بۆ الله.

ئەو غەنیمانەی الله سەربازانی خیلافەتی لێبەهرەمەند کرد لە غەرپی ئەفریقیا

ناسینی الله

لە نێوان باوەڕی ئەوانەی الله دەناسن

باوەڕی سەرپێچیکەران

ناسینی الله دوجۆرە:

١ ناسینی دانپیانان:

ئەوەیە کە چاك وخراپ وگوێڕایەڵ وسەرپێچیکار لێی بەشدارە.

٢ ناسینی ئەمانە پێویست دەکات:

- شەرمکردن لێی
- وترسان لێی
- خۆشویستنی
- گەڕانەوە بۆ لای
- پەیوەستبونی دڵ
- دڵنەوایی پێی
- تامەزرۆبوون بۆ دیداری
- هەڵاتن لەخەڵك بۆ لای ئەو

ئەوەیە:

ناسینی تایبەت دەگوزەرێت لەسەر شارەزاکانی گەل (لە زاهیدەکان وعابیدەکان) وە جیاوازیان تیایدا ناژمێردرێت جگە لەوەی کە الله بۆخۆی پێی ناساندون، وە ئەوەی بۆ دڵەکانیانی رونکردوەتەوە لەناسینی خۆی کە لەکەسانی تری شاردوەتەوە، وە هەرکەسە وبەگوێرەی شوێن وپلە وپایەی، ئاماژەی بۆ دەکرێت، وە بەگوێرەی ئەوەی بۆی رونبوەتەوە، بەڕاستی ئەوەی کە لەهەمووکەس زیاتر الله دەناسێت فەرمویەتی: (ناتوانم مەدحت بکەم، وەك ئەوەی خۆت باسی خۆت کردوە).

دەرگاکانی ناسین:

بۆ ئەم ناسینە دوو دەرگای فراوان هەیە:

دەرگای یەکەم

وردبووەوە وتێفکرین لەهەموو ئایەتەکانی قورئان، وە تێگەیشتنێکی تایبەت لە الله وپێغەمبەرەکەی ﷺ.

دەرگای دووەم

وردبوونەوە لە ئایەتە دیارەکان، وتێفکرین لە حیکمەتی وتوانا ونەرمی وچاکی ودادگەریەکەی وهەڵسانی بەدادوەری لەسەر بەدیهێنراوەکانی

وە کورتکراوەی ئەوە

تێگەیشتن لە ناوە جوانەکانی الله، ڕێك وپێکی الله، وەپەیوەندی بە بەدیهێنراوان وفەرمانەکان، جا زانا دەبێت بە فەرمانەکان ونەهیلێکراوەکانی، شارەزا لە قەزا وقەدەری، شارەزا لە ناو وسیفەتەکانی لە حوکمی ئاینی جا شەرعی وحوکمی گەردونی قەدەری.

و(ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) [الحديد: ٢١].

- لە پەرتوکی (الفوائد)ـی ئیبن قەیم رحمه الله.

النبأ

سێ بنچینەکە

شەش بنچینەکە
چوار بنەماکە

کتێبخانەی هیمە

(ئەی پێغەمبەر ﷺ بجەنگە لە پێناوی اللە، چونکە ئەو ئەرکە هەر لەسەرشانی خۆتە، (واتا: هەتا ئەگەر تەنها خۆیشت بیت)، هەروەها هانی ئیماندارانیش بدە (بۆ بەشداری لە شەڕەکاندا) ئومێدە اللە تعالی هێز لە بێباوەڕان بسەنێتەوە وبەریان بگرێت وزاڵتان بکات بەسەریاندا، چونکە الە هێز ودەسەڵاتی زۆرترە (بەڵکو بەراورد ناکرێت) وبەتوندی وسەختی تۆڵەیان لێدەسێنێت. [النساء: 84]

